

NÉPÜNK

MEGJELENÉSIHATÁROZÁS ÉS KIADÓNYVATAL:
ORADEA
Strada Ionel Vulcan No. 4
Telefon 608.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Földes Árpád
Munkácsmester: Wasserstrom Sándor — Leliner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Bentlőn: Hittőzsegeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 150,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 35 cf.
180, 95, 60 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dóler.

Ámitások korszaka

Ámitások korszakát éljük. Nem tudjuk, hogy a jö-b iárienetrója, minek fogja nevezni a XX. század negyedik évtizedét, lehet, hogy „papir” korszaknak, de lehet, hogy „tank” korszak lesz a neve. De biztosan kiádró, hogy az elnevezés kö-el fog járni a barbárkorszakhoz, esetleg az „brutális” korszaka lesz az igazi neve.

Miért mondjuk mindent? Mert a naponta történő eseményekből arra következtetünk, hogy talán legmellőb elnevezés lesz majd, az „ámitások korszaka”. Mi esoda mellesbeszélés julyik ill, a jeleiden „felelős” politikusok részéről. Ime legújabbban a Hitler beszede, amely 36 gépet oldal volt, a Kroll operában hangzott el, az egész világ figyelmét lekötötte — és nagy osalódást okozott. Vártak tőle valamit, amit nem kapott meg senki. Csak fraziseket mondott, békességes intenciókat hangoztatott, meg gyarmatokat követelt. De közben, úgy „mellesesen” semmisnek jelentette ki a versailles szerződést, amelyek pontjait a gyakorlatban, már régen nullifikálta.

A francia külügyminiszter másnap már odaszólt. Az ő beszede is mellesbeszélés volt. Azt hirdette meg a h[un]i halottak emlékművének telepítésénél, hogy nem ezt órták Hitleről. Valami huszárvadászt, vagy jobbra, vagy balra. Mondja ki nyíltan mit akar, ne kerülje mint a forró kasát, lesz-e háború, vagy nem lesz? Tisztán kihevelő minden egyes államfőjűl megnyilatkozásból, hogy ők maqak sem tudják, hogy mi lesz? Csak érzik, mert a „levegőben van”, hogy inkább háború lesz, mint béke. A világ nyugaton és egymást ámitják az emberek. Moszkva, a „diadalmas” Moszkva, a régi „elodrákai”, kimélet nélkül falhoz állítja és lelöveli. Ott is forr valami, a vörös céger alatt, mint Németországban, ahol barna ingek takarják a boradbbndi sokkal sötétebb területeket. Közben új büntető törvénykönyvet kredt a Harmadik Birodalom, amely reakciónak lesz, az ötszáz évvel ezelőttől is. Kijelöl az ámitások, befelé mindenütt a véres valóságok.

Kijelöl, egymás felé még meg vannak a szép diplomáciai frazisek, Moszkva, Berlin, Páris, egymásnak izengel, felelget, szónokolgat, de befelé, mint harca készülő boxbajnokok, nézik boxkesztyűbe bujtatott kezüket és elenye ők elhelyezkedését.

Mindenfelé ámitások, csak egyben látjuk a nyíltságot. Ami bennünket zsidókat illet. Ott nem kerül Hitler, hanem szépléts nélkül hozta meg kitérdsunkra lörekből rendelkezéssel. A német zsidóság a kimpadon jétreng, nekik már a szép szavak stentol-papírja sem kell, ott már d[er]het bátran a boxkesztyű, mert az 500 000 német zsidó nek nincs tankja és nincs repülőgépje, sincsen legyveres hatalma, csak hite a jöv[ő]ben. A szovjetekben pedig más elgondolások alapján és egészen más eszközökkel, de szintén a hárommilliónyi zsidóság szenved legjobban az új eszmék kimpadon. Az ámitások korát éljük, csak egyben brutális a világ. Csak egyben. Amikor unisano, világnézetre való tekintet nélkül kimondják azt: Ásd a zsidókat!

Korlátlan bevándorlást követelnek az angol munkáspárt Palesztinába küldött képviselői

Lezajlott Haifában a palesztinai zsidó munkáspárt konferenciája

Haifa. A napokban zajlott le Haifában a palesztinai zsidó munkáspárt konferenciája, amelyen 108 delegátus jelent meg. A konzultus politikus helyetéről Mose Szertok referált majd David Ben Curion, az executive elnöke terított referátumot. A szónokok a zsidó j[er]sru nagy erejéről és kitarátáról beszéltek, amely legjobban bebizonyosodott a legutóbbi zavargások idején. A konferencián az amerikai független munkáspárt delegációjának tagjai is résztvettek. Az angol munkáspárti képviselőket nagy tanulságban részesítette a konfe-

renca. Campbell Stephen, alsóház képviselő kijelentette, hogy Londonba való visszatérésük után azt fogják javasolni a munkáspártnak, hogy a korlátlan palesztinai bevándorlást követelje, mert ez az egyedüli megoldása a palesztinai problémának. J. Mc. Godson képviselő, a delegáció másik tagját felkérték, hogy a rádióban terítson előadást, de a bevándorlással nyilvántolt véleményét ne hangoztassa. Erre a képviselő lemondott a rádióban való szerepléséről és négyülösen hangoztatta a korlátlan bevándorlás megengedésének szükségességét.

Antiszemita diákok „zsidómentes napot” rendeztek a lengyel egyetemeken

Nem vezetik be a gettó padokat

Varsó. A nemzeti demokreta pártba tömörült antiszemita diákok „zsidómentes nap”-nak deklarálták a pénteki napot. Elállták az egyetem kapuit és sem a zsidó docensek, sem a diákok nem jutottak be. Tíz zsidó diáknak sikerült valahogy az udvarra bejutni ott azonban elverték őket. Három zsidó diákot életveszélyes állapotban szállítottak kórházba. A műegyetemen is tumuzó us jelesek játszódtak le. A mezőgazdasági főiskolán

pedig gettópadokba akarták kényszeríteni a zsidókat.

A varsói egyetem déltánja fogadta a zsidó diákok küldöttségét, amelynek tagjai erőlyes intézkedéseket követeltek az antiszemita diákszavargások ellen és kijelentették, hogy nem hajlandók a „gettópadokba” állni. A rektor kijelentette, hogy nem is akarnak gettópadokat bevezetni és biztosítani igyekszene az egyetemek rendjét.

A palesztinai arabok nem akarnak résztvenni a londoni koronázáson

— Tovább folynak a terrorakciók —

Jeruzsálem. Emlin Abd el Hadi, a legfelsőbb arab komité tagja, aki VI. György angol király koronázására a meghívást kézhez vette, a múlt befolyására elhatározta, hogy a meghívást visszautasítja, mert annak elfogadása árthatna lehet az arab nép jövője szempontjából.

Ezzel kapcsolatban palesztinai jelesek számolnak be arról is, hogy a terrorakció tovább folynak az országban. Többan súlyos összetűzés volt arabok, zsidók és hauránok között, az u'onnan beáradó zsidó munkások miatt. A hauránok töveket dobálták meg a zsidókat, de az arabok ezután

a zsidók pártjára álltak. Állandó bombamerényletek vannak. Két helyen is robbant bomba, az egyik a haifai rendőrségi szuperintendensnek C. Iman Cohennek ajtóját rombolta szét, a másik egy jaffai kávéházban robbant. Ramallah környékén számos legyverőeszméző arabot fogtak el.

A kormány 500 font díjat tűzött ki annak a feltalálónak, aki január 22 én Hassan Shukri haifai polgármester ellen merényletet követelt el. A haifai mosé közelében megölték dr. T. H. S. aki egy ismert arab nacionalista vezér fia. A gyilkosok elme-

Heti számunk 12 oldal

Hull a haja? Korpázik a fejbőre?

Megszünteti a korpázást, megállítja a hajhullást
Minden gyógyszerárban és droguériában kapható!

Megadóztathatók-e a hitközségek és szentegyletek jövedelmei?

Irtá: Dr. Klein Miksa ügyvéd, Cluj.

A pénzügyi hatóságok különös előszere-
telét igényezték mindig adózás alá vonni a
zsidó hitközségek bevételeit, mintha ezek nem
közjogi jellegű vallási egyesületek volnának,
hanem a kereskedelmi vállalatok sorába tar-
toznának. Mivel a kérdés az összes hitközsé-
geket érinti rá akarok világítani a probléma
jogi oldalára.

Amikor a déji Administrația Financiară
1924-ben a déji orih. hitközség gabella jöve-
delmét megadóztatta, az orih. Központi Irá-
dás 115/1924 sz. általi megkeresésére a ha-
tározat ellen két iránnyal jogorvoslatot írtam.
Ez pedig kontenzációs- és a pénzügyminiszte-
riumban működő Comisia Centralăhoz és re-
curs szál a Curtea de Casași-hoz, mert alkot-
mányba ütköznek felőlem ezt az adóívetést.

Hosszú tárgyalások után a Comisia Cen-
trala néhai Brătianu Vinăla pénzügyminiszter
előlétele előtt tárgyalta le ezt a kérdést és
megemléstette az Administrația Financiară ha-
tározatát, egyben kimondta az elvileg, hogy a
hitközségek gabella jövedelme nem vonható
adózás alá: „mivel az a zsidó kultusz céljait
szolgálja”. Az erdélyi hitközségek nagy figye-
lemmel kísérték ennek a pernek sorát, mert
a hitközségek léte forogott kockán hiszen egyen-
len biztos bevétel források — a gabella jö-
vedelem. Ebből kell fedezniük mindazokat a
szükségleteket, melyekkel vallási intézményeik
fenntartják. Ennek az elvi határozatnak eredmé-
nyesülését 1925 február 23-án a Curtea de
Casași előtt 1841/1924 sz. általi rekurszunk
tárgyalásakor a kincstári képviselő ügyvéddel
együtt bejelentettük, hogy a rekurszot visszavo-
nuk, mivel a Comisia Centrală fenti határoza-
tát, a kérdést véglegesen eldöntötte. Ezt a
Casași a tudomásul vette.

Hogy a Comisia Centrală a kérdést elől-
leg így módon eldönthette, ennek meg voltak a
törvényes előfeltételei.

Ugyanis amikor az alkotmány törvény a
zsidó hitközségeket a törvényesen elismert
hitközségek közé felvette kimondta azt a el-
vetel is, hogy a törvényesen elismert hitközsé-
geknek az államhoz való viszonyát, külön spe-
ciális törvényben kell rendezni.

Az alkotmány tehát általánosságban ki-
mondta a törvényesen elismert hitközsé-
gek joggyenlőségét és azt, hogy a hitközsé-
geknek: „persoane juridice de drept public”,
tehát közjogi jellegű testületek, melyek az
állam különleges protekcijáját élvezik. Ennek
folyamánya képen 1924 február 1-én a kor-
mány a parlament elé terjesztte a „Legea pt.
Persoanele Juridice” című törvényjavaslatait,
amely élesen megkülönbözteti a közjogi és a

magánjellegű egyesületeket. A javaslat első
szakasza mondotta: „persoanele juridice de
drept public se creează numai prin lege”, az
egyházak a közjogi jelleggel a törvény erejénél
fogva nyerték el és nem lehet külön kérel-
meztel az egyesületek megalakulását és felételeit
amint azt a jogi személyiségről szóló törvény
tartalmazza, a magánjellegű jogszemélyisé-
gekre vonatkozólag.

Ebből a javaslatból rövidesen törvény is
lett (Mon. Of. Nr. 27 din 6 Febr. 1924) és
ez szabályozta ma is igen szerencsés mó-
don a jogi személyiséggel bíró egyesületek
kezelését, igazgatását és felosztását. Ez
a törvény tehát nem vonatkozhatott a hitkö-
zségre és ezért szükséges volt, hogy egy
külön speciális törvény szabályozza az egyes
hitközségek közös és belső jogviszonyát
az államhoz, mint egymáshoz való viszony-
latában és végül a belső szervezetében is.

Igy ez aztán el is: „Legea pt. regimul
general al cultelor” című törvényjavaslathoz,
mely ezt a célt kívánja szolgálni és ennek a
javaslatainak a 11. §-a kimondta: „cultele re-
cunoaște (tehát a zsidó hitközségek is) au
dreptul de a susține, administra insuși un
cultural și de binefacere...”. A hitközségek
tehát maguk rendelkeznek a maguk belső éle-
tét és hívják életre mindazokat a szükséges
intézményeket, amelyekkel feladataikat meg-
oldhatják.

Ha már most a hitközségek feladatát
vizsgáljuk, úgy látnom kell az 1888. évi ju-
nius hó 21-én kelt 1191. eln. számú rende-
lettel, melyet a magyar vallás- és közokta-
sáspolitikai miniszter intézett az összes hatósá-
gokhoz és Izraelita hitközségek ügyeinek
szabályozása tárgyában és amely jogforrás
március részünkre, mert ebben biztosítja ott
először intézményesen a hitközségek auto-
nómiaja a legprezisebb formában az összes
hitközségek részére, tekintet nélkül azok ár-
nyalatára és kiterjedésére és magyarázza a mi-
niszternek a 26.915 számú rendeletét 1871
nov. 15-ről, amidőn az ortodoxok külön vá-
lasza, külön szervezkedése megengedte.
Ebben pedig le lett fektetve az az elv, hogy
a hitközség feladata: „felekezeti, vallási, szer-
tartási, nevelő, tanító és emberbaráti intéz-
teket és intézményeket fenntartani és fejlesz-
teni, ezekre felügyelni.”

És azért is nagy jelentőséggel bír, mert
a Chevră Kadisa intézmény csak ott alakul-
hat meg, ahol hitközség létezik. Csak ott mű-
ködhet, ahol a hitközség életre hívta. Bár
önálló testület, de mindig a hitközség fel-
ügyelete alatt áll. Nem képzeltethető el tehát
Chevră Kadisának a megalakulása oly mó-
don, mint egy más jótekonysági egyesület
vagy kulturális kör, mert a Chevră intézmé-
nye szorosan összefügg a hitközség érdeké-
vel. A Chevră Kadisa tehát nem csak az
1924. évi jogi személyiségekről szóló törvény
javaslataja alá, hanem csakis mint a hit-
község egyik intézménye működhet.

A Chevră célja és feladata adva van
vallási hagyományainkban és pedig segítők-
szegényeket és betegeket, fenntartója a zsidó
kórházaknak, végül a szokásos szertartásokat
a szidoklónánál, gondozza a hitközség teme-
lőjét, engedély napon a templomban Chász-
kóhárt (helottak emlékeztet) végül, jótekon-
yos célú hagyatékokat és kegyes alapítványokat

kezel és végül kiterjeszt áldásos működé-
sét mindazokra, akik betegség, inaság vagy gyász-
eset folytán az egyület támogatására rászor-
ulnak.

Ebből pedig nyilvánvaló, hogy a Chevră
egy olyan különleges zsidó vallási intéz-
mény, amely szerves része a hitközség mű-
ködésének. Ő áll szerez, éppen úgy mint
ahogy a zsidó iskola, vagy a zsidó kórház
intézménye. Ő álló szervezettől rendelke-
zik, de szerves alkotó része marad a hit-
községnek.

Ha már most ezt a helyzetet egybevetjük
a fennálló adó törvényekkel, úgy rá kell me-
tassak arra, hogy a Leg. Contribuțiilor Di-
recte, (Mon. Of. Nr. 89 és 92 din 1933), a óta is
több törvény módosítja, a 34 § b. pontjában ki-
mondja: „societățile în scop de binefacere
care se bucură de scutire pe baza de legi
speciale... se scutesc de impozit”. A val-
lás és jótekonysági egyesületeket, tehát a
törvény mentesíti az adózás alól, mert ezek-
nek a működése általános hasznát jelenti a
társadalomra. Ezen törvény alapján mondotta
ki utjabban a Comisia Centrală, hogy a Ro-
mán Akadémiát és ennek jövedelmét men-
tesíti az adózás alól, mert „Academia Ro-
mână urmându un scop cultural de interes
general se asimilează în totul cu asocia-
țiile constituite în scop de binefacere și deci se
scutesc conform art. 34”, tehát mindazok a
vallási és kulturális egyesületek, melyek a
közösség általános érdekét szolgálják men-
tesít az adózás alól. Ebből tehát következik,
hogy a Chevră Kadisát mindennemű jöve-
delme, legyenek azok tagadói, vagy temke-
zési díjak, kegyes adományok, vagy szertar-
tásdíjak adományok, mentesek kell legyenek
mindennemű adózás alól.

Mindeneket pedig azért véletem fel, most,
mert a déji városi tanács az ottani Chevră
Kadisa temetést kívánja megadóztatni. Ugyanis
az új közigazgatási törvény felhatalmazta a
városi tanácsokat, hogy szükségletei fedezé-
sére különleges adókat vessenek ki, így
egyes városok a temetkezési vállalatokat is
jónak látták megadóztatni egy külön városi
szabályrendelettel, melyekben a temetéseket
osztalnak minőségük szerint 50 lőt 500 lőt
terjedők taxákkal súfja. Ezeket a szabályren-
deleteket a belügyminisztérium jóvá is hagyta.

Váleményem szerint, a Chevră Kadisa
nem egy temetkezési vállalat, amely nyeresé-
kérésre alakult, hanem vallási intézmény,
melynek jótekonysági és vallási feladatait és
céljait vannak, a közjogi jellegű hitközség
szerves része, ennek fogva mindennemű jöve-
delmet mentesek kell legyenek bármilyen
adózás alól. Ilyenformán a városi taxák sze-
lése alól is.

Mivel a kérdés elvi jelentőségű, a déji
Chevră a határozatot jogorvoslati úton adta
meg.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsátására, illetőleg szá-
muk leépítésére szolgálja fel a hitközségeket,
holott ez teljesen interna ügy kell legyen a
zsidóságnak, amelyet saját legjobb belátlása
szerint kell megoldjon.

— Intervenció a londoni lenyelt
nagykövetnél. London, H. O. Goodman
vevőesével bizottság jelent meg a londoni
nagykövetnél, mely azt kérte, hogy interve-
njon kormányánál, a vágatási törvény nem na-
gyon merő végrehajtás ügyében. A deputá-
ció hivatkozott annak idején Beck külügy-
miniszterrel és ügyben folytatott megbeszélésére,
aki erre vonatkozólag ígéretet is tett. Külön-
ben azt nehezményezték, hogy a lenyelt ható-
ságok, a sakterek elhocsát

attól hogy a könyvet megjelentesse. Sonnenfeld, akit ez az elhárítás anyagilag súlyosan érintett, pert indított Oranitsch asszony, illetőleg a nőszervezet tükre ellen, akit egyáltalán a „Die Österreichische Frau” című lap szerkesztője is a nyílt annak idején a szerződést megkötötte. A napokban már tárgyalás is volt az ügyben, amelyet elnapoltak, mert újabb tanúhallgatásokat fognak eszközölni.

Sok magyarokat nem szükséges ehhez a perhez. Oranitsch asszony egyszerűen elakart szökni az anyját, saját életétől, mert kiderült volna, hogy zsidó volt. Erre nyugodtan kérdezhették: hát így nem derült ki ez a „borzalmas” sötét pont életéből? Hiszen ezzel a perrel még rosszabbul járt. Most már a „kínos ügy” a törvényszék rovására került, a bécsei lapokba, holt, ha a biográfiát megjelentik, akkor az „Irodalom” rovatba kerül volna.

Milyen furcsák is a zsidó anyák. Eddig mindig azt hallottuk róla, hogy milyen jók és mennyire igazán anyák. És most kiderült, hogy nem is olyan jók... bizony ne u is jók... mert mernek „zsidó anyák” lenni, amit ellen az osztrák asszonyok előtérítései — utalászik — nagyon súlyos kifogásai vannak. Egy kis bluzra akasztott cifra érem igazán megéri, hogy az ember leaadjja még az édes anyját is és egy „fejrozsafa” törvénnyel ki tudjon anyjának...

Csodálkoztunk dr. Zigre Miklós dekánon

Az oradeai ügyvédi kamara vasárnap ülést tartott. Több mint 250 ügyvéd jelent meg. Először dr. Zigre Miklós, a kamara dékánja. Nem illeik, hogy az oradeai kamara területén túlnyomó többségben vannak a kisebb és nagy ügyvédek. „Kisebbségi” alatt értjük zsidókat a magyarokat. Főleg zsidókat. Hiszen a produkció is zsidó: dr. Ney Pal. Mi, mint zsidó orgánom nem szólunk és nem is szólhatunk bele egy ügyvédi kamara ülésébe. Pedig volna közünk hozzá. Két szempontból. Az egyik: hogy ill is lábrakoptott már az a nacionalista mozgalom, amely el akarja és el is fogja separálni a nézeteket, amelyet eddig inouaráltak a többségi és kisebbségi ügyvédek, a demokratikus szólásszabadság elve alapján. Hátba van többségben — a kisebbség, a vezetékben más elvnek kell érvényesülni. Ez az egyik, amelyen keserűen és

amelyhez a ketonosság, a helyőrség, a papság és a szabad ömüvespálokok képviselői csak lehozhat, piros bársony taléban Noah, „Israel bíróját” hajódt. Mellén gyönyörű érem díszlett. Z-ne és ének hangja mellett vonult be a menet a keresztény templomba, ahol már el volt helyezve Ararát város alapköve. Ezzel a felirattal:

HALLJAD ISRAEL, A MI ISTENÜNK,
AZ EGYEDÜLVÁLÓ ISTEN!
ARARÁT SZABAD VÁROS. ALAPITOTTA
MORDECHAI Mª NUEL NOAH 5387 BÉN,
TISRI HAVÁBAN, AZ AMERIKAI
FÜGGETLENSÉG 50-İK ÉVÉBEN

A protestáns I-kész imát mondott, a kórus szóitartat énekelte és Noah nagybeszédet tartott Izraelnek az újjáépítésre való újjászüléséért. Ezzel az ünnepséggel arután be is fejeződött az egész ünnepség. Ar-rát város nem épült fel és az alapköve is ott fekszik Buffalo város muzeumban, mint egy teljesülten álmot emléke. Egyetlenegy zsidó sem jelenkezett Ararát városába a Grand Island-re, ahol Noahnak, mint Izrael bírójának kellett volna uralkodnia tízeszer alattvalóján. Európa józan zsidósága belátta, hogy az akkor még állg lakott Amerikában nem lehet ültetést alapítani. Noah még sokáig működött mint újágító, politikai és emberkereső ügyekkel foglalkozott és néhány nyegyelő színművet is írt. Belsőnek utolsó évtelében írt csak vissza kedves tervéhez, a zsidó állam megalapításához, de megelégedett azval, hogy keresztény hallgatóság előtt fejtette ki gondolatait...

rezignálten csodálkoztunk és tükben igazat kell adnunk annak az ügyvédnek, akit ennek az elvnek leleplezett hangot is adott a gyűlésen. A másik szempont, amiért a kérdéshez köztünk van, az dr. Zigre Miklós dékánja szavai és nagybecsű szeméje. Mi nem akarunk dicsekedni arról, ezáltal csak annyit, hogy mindig megéri, mindig toleráns, mindig talpig ur volt, aki megéri, volt minden fájdalomnak és becsülte és valószínűleg most is változatlanul becsülte kisebbségi kollégáit. Különbözik ennek a feifogásnak az ülésen hangot is adott. D: azért nem tudunk megsemm elmenni az esemény mellett hang nélkül és meg kell mondjuk, hogy lemondás annak előjele, hogy ő sem tal ellentátni a nacionalista

A Zsidó Párt tartományi vezetősége zárt ülésen tárgyalta le Bucuresztiben az ország zsidóságának aktuális problémáit

Január 23 én, vasárnap — amint lapunk legutóbbi számában is megírtuk — tartotta meg a Zsidó Párt országos vezetőségi ülést Bucuresztiben. A gyűlésen főleg a párt fővárosi tagjai vettek részt, közöltük: Dr. Misa Weissmann, Dr. Singer v. kamarai képviselő, Dr. Benvenist vezértitkár, Rosenstock, Michal, Fischer Vilmos és Dr. Mátyás az ifjúsági vezetői irányítása mellett, az ifjúság tette zömét a konferencia résztvevőinek. A tartományi fagazatkból az érdekeltek Dr. Fischer Tivadar és Dr. Fischer József tartományi elnökök, Dr. Nobel Sándor képviselő, a sajtó Dr. Maron Ernő az „Uj Kelet” főszerkesztője és Wassermann Sándor a „Népközlöny” főszerkesztője képviselték. Beszarábát két delegátus képviselte, Butovinát egyedül Dr. Mayer Ebnér.

A tárgyalás zárókör volt és egész napon át, a késő éjszakai órákig tartott. Dr. Fischer Tivadar elnök, aki nagy bevezetőbeszédben ismertette a romániai zsidóság helyzetét a különböző pártokhoz való viszonyát. A regáli és tartományi képviseletek magas színvonalú referátumai után, számos határozati javaslatot fogadtak el, amelyek a következők:
1. Gyakorlati politikai akció beindítása a kisebbségi felvilágosításra, a zsidókat érintő kérdésekben. 2. Az antiszemita sajtó rágalmainak energikus visszautasítása. 3. A zsidó ifjúság megszervezése a Zsidó

mozgalomnak. Lehet, hogy lelke mélyén nem helyeselt ezt az állást, egy érdekesítélet keretén belül, de nem tud ellentátni annak a feltételek éramlatnak, amely nem ír meg egy kamara vezetőiségében sem kisebb-éteket. Legfeljebb 7:3 arányban, a többiét ügyvédek javára. Csodálkoztunk dr. Zigre Miklós volt miniszternek a válaszára, hogy megkérdézték, ugy érezték, hogyha megkérdézték volna, miér teszi, azt mondaná:
— Hí bört az én helyembe valódnak, sem tudnának mást lenni...
És éppen ez a legszomorúbb, hogy az „uj idők” tankja lehengerelt a legjobb akarással és a legújabb céltudatossággal. Ez a szomorú, legfőképpen — a zsidó ügyvédek számára.

A Zsidó Párt és a 13bbi zsidó szervezetek közötti kapcsolatok szabályozása.

A nehéz és komoly munka után a főnyesen berendezett B-szkviti vendéglőben bankett volt, amelyen a delegátusok valamennyien megjelentek.

Másnap este a Baraseum nagytermében rendezett lapozás négyülést a Zsidó Párt fővárosi igazgatás Phillip Rosenstein előkalettel, akit a zsidó lakosság megszervezésének a zsidósságát, hingsulvotta. Dr. J. Karacaner, a Zsidó Párt ifjúsági fagazata elnöke és Leon Murec a fővárosi a felső alása után dr. Mayer Ebnér tartott gyűjtő beszédet, amelyben visszaverte a zsidó lakosságra zeditott rágalmaikat. Kimitatta az antiszemita elméletek hamis voltát s köntön-nikelt a zsidóságnak kommunizmussal való megvadásása ellen.

Dr. Misa Weissmann az emberiség általános szociális és politikai helyzetének keretében foglalkozott a zsidóság mai sorával, majd a romániai Zsidó Párt programját és a politikai taktikáját várolta. Végül határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a gyűlés felhívja a zsidó lakosságot az antisemita rágalomok elleni védekezésére és az összes zsidó erőnek a Zsidó Párt keretében való összehangolására.

Negyvennyolc millió dollárt költ évente az amerikai zsidóság jótékonycéllra

Csendben és lassan kiépül az amerikai zsidó életben egy szervezet, amely hovatovább a zsidó élet minden megnyilatkozásában megszerezi a hegemoniát. Amint nagy filantropoknak nem sikerült elérni, ezt most egy szervezet: a „Council of Jewish Federations and Welfare Funds” megvalósítja. Ha egykor egy történelmi megírja a jelenkori zsidóság történelmét, fontos szerepet kell juttasson ennek a councilnak, amely a nevelésre, a zsidó egészségügyre, valamint a Palaszina munkára is gondot fordít és magához ragadja a kezdeményezést. Ennek a councilnek olyan emberek nagyjában a vezetői, akiket sokszor igaztalanul „asszimilánsok”-nak neveznek. Legnagyobb igyekezettük az, hogy kevés „látna” nélkül, minél aktívabb legyen a zsidó munka ezen a téren és minél „üdelelbb” alakra fektetődjék. A council, a csaknem 80 jólévonásból alappal együtt, évkönyvet adott ki, 1935 ről. Ebben az évben helyi, országos, általános és tengerentúli zsidó céra, negyvennyolc millió dollárt, azaz több mint két millárd lelt adott ki az amerikai zsidóság.

Egészségügyre . . . 18,785,222 dollárt (22%).
Családi segélyre . . . 4,179,713 . . . (8.7%).
Gyermekek segélyre . . . 5,422,521 . . . (11.2%).
Aggok segélyre . . . 2,322,609 . . . (4.8%).
nem soroljuk fel a többi kisebb tételeket, csak még két fontos ruvrikát:
Tengerentúli (Európa) segélyre három és fél millió dollárt és általános amerikai célokra: két és fél millió dollárt.
Még néhány érdekes adat: több mint 200,000 zsidó gyermek tanul az amerikai zsidó iskolákban. A 48 millió dollárnak több mint felét zsidó kórha ak, otthonok és más intézmények vételezték be, míg 46% önkéntes adományok. Régi igazság Amerikában, hogy a nagytömeg nem a t, mert a JUnit már rájött arra, hogy ehhez a tömeghez hiába fordul. Kétségtelen, hogy aránylag kevés emberből áll, az a csoport, amely az amerikai zsidóság pénzét közéletre összehadja. Vannak nagyszámúban zsidók, akik nem akarnak adni, s vannak sokan, akik nem tudnak. A tük jól ismerik az amerikai viszonyokat és mondják, hogy inkább nem tudnak, mint nem akarnak.

Kellemesen habzó Csodálatosan üdítő

A főváros zsidóságának görbe tükre!

A zsidóság szerepe a főváros fellendülésében. — Leiki felhőkarcolók és leiki pincelakások

A Zsidónő
Bucureszt, január hana. Halévy nagy szerző operáját, a „Z-tdónő”-t még nem játszotta az idén a bucuressti Opera, de annál többet szerepelt a „zsidó nő” a nagyvárosi életben. Ezt a szerepelt egy zsidó kormester kádbb leintés — mint beintés. Mert a szerep, amit bizonyos kőrök női a kisebbség előtt eljátszanak, sem nem dollamos, sem nem szimpetikus, az ugynevezett nagyjelene tek pedig egyáltalán nem is „fűbemaszónak.”

Sieht zu jiddis aus!
Lássuk csak a köbvevelet megjegyzések után, a Bucuressti „zsidó nő”. Lássuk akkor, amikor az „egyéniség” maradéktalanul érvényesül. Színhely: a Cine, a főváros legelőkelőbb étterme. Idő: Szeptember éjzaka. Asztal-foglalás személyenként 1500 lei. Jelen vannak, néhány bojár, a diplomáciai testület két tagja és zsidó család. Mindegyik köbön asztalnál. Ragyogó butonok. Estélyi ruhák, igazgyöngy nyakláncok, briliánsgyűrűk és egy díszes óra is. Persze pezsgős vedret is és hangoskodó jókedv. Ezre kell végük ölét, nem azért mondják, „kosivaskosi”!

Hajnalfél ószik a társaság. A süjtősos portás egymásután előhívja a gyönyörű autókát. A járdá szélen sorba koldusok. Jó aratúra van remény, az itas embereknél. Hullanak is a huszasok. A gyémánt felidzés hölgy is jön hífelé forrás oldán. Huszleteket osztogat. Az egyik sófőr, aki közel áll hallja, amint az előkelő dáma fértéghatetlen ékesütséssel odaszól férjének, az egyik koldusra mutatva:

— Worün hast du auch den gegeben, er sieht zu jiddis aus.

Kifélezett gazdasági ellentétek
Minden városnak vannak évirédes, sőt évezredes tradíciói. Az oradeai zsidónak megvannak a maga sajátos oradeai jellegűességei, ahogy létezik egy cernauli, vagy egy maramuresti jelleg is. Ezek formák, amelyek a környezetből, a társadalmi formákból, a gazdasági sötétségekől tevődik össze és amely az idők folyamán statilizálódott.

Egy perzsabunda kalandjai
Egy másik „nő” megnyilatkozás Bucuresztiben.
Perzsabunda megy az uccán. Nyomában kalonafizál. A perzsabunda megáll az első kórakot előtt. A tükz mellett. Nézik egymást. A tükz itasies tükvöben. Az ujuk egy román templom előtt vezet el. A perzsabunda háromvet keresztet és továbbmegy. E után újabb „égető” pillantások a tükz felé. Ura templom előtt mennek el. A tükz odalép:

— Megengedi? . . .
— Ne — legalább a templom előtt nem — rebégi a perzsabunda, majd újra keresztet vet. Hirtelen egy barátnője köztül elé és így szól:
— Megörültél, minek velsz keresztet? Talán a „készsáznak” közből vagy.
— Nem, dehogyn! — csak tükz a „főri” kedvéért.
Ene evv epizód, amely egy árnyoldalra mutat rá. Viszont.

A kisvárosi kapelli.
Jó Barátnő mesélt, miközben hangja meg remeg a boldogságtól, hogy továbbhadja.
— Hallgató, hogy Kláriól, majtnem elvált az ura? Ne mondja senkinek se tovább, nem akarom, hogy a nyilvánosságra kerüljön. Egyedül csak magának mondom el. Tudja, Béla „tárja a vallást”. Sombaton egész nap rajta van a kapelli. A mulkor épen szombaton jöttek vendégek. Klári lekapta térje fejtől a kapellit. Este klári a vihar. Béla kikérte magának, hogy a fejtől lekapja a „kapellit”, viszont Klári tombolt, hogy őt meg nem lehet a „társaság” előtt „meg-

szégyentelni”. Így soha nem fog hozzájárulni senki „reides ember”, csak „b. z.”-k. Nem árt, hogy őt Béla „peilengérré” állítsa. Mi történt? Rettenetes. A vendégek, a többi zsidók, megüdülték, hogy a férj vallásos zsidó. És mi lett a vége?
— Még nincs vége. Egyszerre fegyverszünet. Ely platiná-barára a nyugalom áca. Ezzel a férj Kláriba fojtotta a szót.
De mi lesz, ha a platiná varázs elmúlik? És megüdüd a kapelli? . . . Klári remélt, hogy leszoktatja Bétát, a „készsáznó”, szokásról.

Péntek-esti horogkereszt
Utább epizód, amely jellemzi a bucuressti furcsa zsidó mentalitást.
Fiatal ember ül a moziban, fiatal nővel. Mindkettőnél horogkereszt a ruhán. Fényűnikkel horogkereszt. Szűnelben odaszól a leány a fiúnak:
— Nem ülhetek arrább? Előtem egy nagyfiú zsidó ül . . .
— Majd legyalulok belőle egy darabot. — mondja a fiu.
Kuncognak, nevetnek. Majd hűjönnek a moziból és autóbuzsra akarnak szállni. De az visszaép a lépcsőről és hátraszól.
— Ebben túl sok a zsidó . . . Várjuk a következőt. A fiu elkíséri a leányt, majd a kapuban bucukodás a lépcsőházban réstől be kerül a nikkel jelvény és csengtel. Megkérdi a családot:
— Apa, még nem jött haza a templomból?
Mert péntek este van. A fiu is ugyanakkor eldugja a jelvényt mellényzsebébe és stiet haza, mert otthon akar lenni, amikor epja felszeli a péntekesi kalácsot . . .
Zsidó fiatalok, akik mimikri életet élnek — miért? . . .

A „Homentsch” és kampókereszt
A többi mások mondták el, ezt személyesen láttuk. Egy jól megtermett férfi süteményt árul láncán a Vacaresti környékén. A zsidó negyedben. Arusítja az édességeit, a nagy sárga, lekvárral feltett tésztát, amelyet régidők óta „Homentsch”-nak neveznek. Ezt a kimosodott purimi tésztát, ill egész éven át eszegetik. Az egész nagy teret belőlük hangon kiállják: „Homentsch, homentsch . . .”
Eltélemler jön. Látszik rajta, hogy ez nem „ai” horogkereszt, hanem „valódi”. Ez nem reklámból viseli, hanem vagy üdület, vagy — meggyűdésből. Odaál a zsidó élé és a következőképen sőt:
— Dafi un Homentsch! és letesz a zsidó árus elé 6 lelt. Nagyon kézenkötő, ha kimondjuk, hogy Haman, veit Hamantsch-ból.

Német menekültek
Bucuresztiben vannak németországi menekültek. Vannak közbőlük olyanok, akik elkelezkedtek, vannak akik nem. Ezek elképzelt-hetetlenül nyomorognak. Egyik legszerecsát-lenebb nyomorgó, egykor a német itrodalom tanára volt. Elmenekült Berlinből feleségével együtt S mert a szerencsétlenség nem jár egyedül, felesége három éve ágyban fekvő beteg. Ezért most nappal ápolja, éjszékakon át pedig kis olajépet festi. Nemrégiben egy igasgardag kereskedőből ment el, hogy eladja egy kápét, aminek művészi értéke nem nagy, de a menekült nyomora őriási. A kereskedő, a dugaszadag, részvevő hangon mondta:
— Igarán, minden együttérzésen az Őné. Bár segíthetnek. De nem tudok, mert előt kell fizetnem kormányzatra, meg ellenzétire, kell adjak a román kulturrejleteknek és karitatív egyleteknek. Még a horogkeresztnek is adni kell. De hogy mégis lássa, milyen jó szítem van — adok Önnek vagy lelt.
Vannak ilyen „áldozatkészek” is.

Egy ardeali mutatóvány könyv sikere
Élt az ardeali városokban egy zsidó írónak elég rosszul ment a sora. Megjelent valamikor egy könyve, de elfogyott. Egyetlen könyvet köcsöniként és ezzel elindult előléteket gyűjteni és négy hónapja, gyűjt is húszreket. Még el ebben a nagy dungsúgelen Mégis egy ahogy. De egyetlen egy példányt sem fog leszállítani. És nem haragudnak érte azok akik nem kapják meg. Elézik, Nagyleittek

Ilyen az élet. A német emigránsnak nem a baradai a bensőségei csak 20 lej, viszont az ardeali odavert polárok adnak, sokat adnak azoknak — akiknek nem sikerült úgy ahogy nekik. E Bucuresti. Egymás mellett a 15 emeletes building'ous ok, és mellettük egy földszintes kis házikó. Így a zsidók élete is, körülbelül így alakul. **Leiki felhőkarcolók mellett — leiki pinceládások.** Általában, a pénzkeresés nem olyan adakozó, ahogy azt sokan képzeik, inkább azok adnak, akiket a termelőlige, „középpolgár”-nek deklarálják.

Nagy baj az, hogy azok, akik bezsgöznek, a pénzt szórják, mindenkinek feltűnnek. Főképpen az antiszemita sajtónak és az anti-

szemléldnek. Kísértelen, hogy a harcoló, küzdő zsidó tízezrek — nem szegények a zsidóságukat. Vallják a közös sorsot és kötelességeiket. Sokan vannak, akiknek nem hitba, ha a koldus „zu földi”, akik nem velnek keresztet egy listát fölírni, akiknek a „kapell” nem kíváross, akik fiatalos energiájukat nem úgy akarják kiélni, hogy kis nyitni kampókeresetet tesznek kabáthajlókjukra. Csak néhány ezer ilyen. A tízezrek mások. Derékek, kifutók, zsidók! Ezzel gondolt az a bizonyos antiszemita politikus, aki ezt „álmódta”:

— Nem igaz, hogy az antiszemizmus indokolatlan. Indokolatlan és érthetetlen az, hogy a rendes, derék zsidók — nem antiszemizálják.

Dobrescu polgármester hangja

a bucuresti ghetóóban:

A zsidóságot mindig villámhárítóként használták fel az összes kormányok tehetetlenségük levezetésére!

Bucuresti. Fagyos éjszaka a bucuresti ghetóóban. Meggémberedett alakok, utcáruk hangzárva a kereskedelmi zarájkó híres Lipscai (Lipse) utcából, becsónak a keleties teaházba. Tányérből szűrészik a teát, fél kockacukorral a szájukon, mint az orosz muzsikusok.

A Vácüresti és Dudegli közöli zög zugos utcákban holványan pisákolnak a gázlámpák. Sűrűn továbbadó árnyékok rajlódnak a hóan. A zsidó utcák egy kiválótól sorokház felé önlük emberömegetek: a **Baraschum.**

A bucuresti zsidóság kulturháza. Egy, a század eljén ehuyni filantrop bucuresti zsidó orosz emlékre építeték szintén filantrop alapon és filantrop célból. Van itt szegény zsidóitól és keresztényektől egyformán látogató ingyenes orvosi rendelő, egyesületi helységek, koncerttermek és színházi előadások, meg báli mulatságokra alkalmas nagy, elegáns díszterem.

A mai torban szokatlan esemény színlelye lesz a Baraschum. Ejj aktiv, előkelő, jól ismert és még hozzá népszerű román politikai a népszerűbb-ét problémáról tart előadást a fővárosi zsidóknak.

Élő néprajzi térkép egy előadótérben

Azaz remcsak a főváros, hanem az egész ország zsidóságának. Mert ha Bucuresti, Nagyrománia szíve és miniatűrben élő néprajzi térkép, akkor ez különösen a zsidóságra vonatkozik. Itt élnek ma, már állandóan, vagy ideiglenesen, nemcsak az észak zsidónegyedben, hanem várososzerre elszórtóva a román nemzettel asszimilált bensőségi zsidók, a még mindig magyar anyanyelvűkhöz ragaszkodó erdeáltak, a Bal Sem szelidsegi és Caragiale „Husvélit láklya” című novellájában olyan plasztikusan kidomborított moldvalek, az előszerelettel, bécsi tájszólásban beszélő csernovitzak (Buko — Wiener), a Pustín cenenártumra későbbi besszarábitalak és a bolsevizmus mozeshitű szónó.öljel, a szelárdók és a maramuresti orthodoxok.

És ezek mind képviselve vannak Dobrescu Demeter, volt bucuresti főpolgármester előadásának hangzó közzétségében. Sabetay Djasenpon ol főbből körül újságírók és más intellektuellek csoporto-ulanak. A kikeresztelkedőről vitákoznak. Vannak köztük kérges tenyertűk is, akiknek azonban még volt idejük levelet a munkaszüneti és felvenni ünneplő ruhájukat. Mások viszont egyenesen munkahelyükről jöttek. A karzat az ifjúságtól roskadozik. Csoportokban várják az előadás kezdetét. Egyletenként és szerzettentként. Egy lánycsoport foglaln egyenruhászerű sportbluz és nyakkerdők feszül. Néha lesziszegnek a földszintre, ahol a régt nemzedék többre becsúli a hangos viláit, mint a fegyelmet.

Ilyen légkörben szólal meg Dobrescu Demeter egy zsidó újságíró bevezetése után.

Dobrescu beszéde.

Dobrescu felemelte szavát a fejlemélet ellen, mely az emberi egy eltávolodása és nem más, közönséges politikai színházmosság nál. Ennek az elméletnek Romániában, ahol annyifele nép él, semmiért értelme nem lehet. Igaz, hogy a mai gazdasági helyzetben az ország nem fogadhat be új fővényeket határal közt. De mit csinálunk azokkal, akik történelmi költelmények folytán valének egy országban születtek, élnek és hlnak? Mindig azt a véleményemet hangsúlyoztam, hogy a legjobb eszköz a kisebbségek kezelésére, ha az igazság és tárgyilagosság leányében mutathatójuk meg nekik, hogy nálunk állandó demokráciára számít hatnak! Most már eljutottunk a sovinséta korszához, amikor az érzelmek elviselhetetlen szenvedélyekké válnak.

A demokrácia nem ismer antiszemizmust.

A sovinizmus ideológiai alapja a vér tisztasága, viszont ez az elmélet a korunkra szomorúan jellemző színházmosság. Minden nemzetbeli határnak mondhatom: szeressétek országotokat egész lelkeikből, de brizkedjétek attól, hogy néretek analízis a búccsászatok. Ugyancsak a sovinizmus hámaszál használják fel, hogy a kisebbségek nemzet veszedelmét jelentenek az ország számára. A sovinsizisták másik téves hitje, hogy a zsidó nép nem alkalmazkodó, hogy nem asszimilálódik. Olyan elméleteket állítottak fel, hogy az emberiség nem asszimilálhatja a zsidókat. Az igazság, hogy a zsidóság ellenében áll a kényuralmakkal, mert demokrátkus fejlődés. Innen ered a zsidóság elleni gyűlölet, mely egyben a demokrácia elleni gyűlölet is.

A belsőldön élő zsidóság helyzetére viszszatérve Dobrescu felvette a kérdést: **Mit csinálunk azokkal, akik már elnyerték a román állampolgárságot? Ötük meg őket? Országunk érdekében, hogy megmutassuk, összeszekoedcsóllott, fegyelmzett, demokrátkus és emberséges nemzet vagyunk. A zsidóknak viszont élni kell politikai jogaikkal és azok mellé a románok mellé kell állniok, akik őket őszintén támogatják**

Beszélgetés Dobrescuval

Az előadás után beszélgetünk és a beszélgetésből leszűrjük a válaszokat a követ-

kező kérdésekre, amelyek bizonyára leginkább érdeklik közönségüket:

Filoszemita ön?

— Nem! Nacionalista vagyok, de demokráta és tisztánlátó. Nekünk románoknak nemzeti eszményünk megvalósulása után az a legfőbb érdekünk, hogy becsületes bánásmóddal megszerellessük magunkat a kisebbségekkel és amennyire lehet, asszimiláljuk őket, én a ma va órágában élek és nem ámtolom megam demokráta illuziókkal. Tény az, hogy több idegent nem fogadhatunk be az országba. De a már itt lakó román állampolgárságra kisebbségeket nem kezelhetjük, mint idegeneket.

A zsidóság kiválóan alkalmas az asszimilálódásra

— **Tehát ön hisz a románosításnak?**
— Igen, de nem erőszakkal. Minden antiszemita történelmi hazugsággal szemben állítom azt, hogy a zsidóság különösen alkalmas az asszimilálódásra. Ha eddig nem asszimilálódtak, az azért van, hogy a környezet nem fogadta be őket.

Szóval létezik ellentét a zsidóság és a vendégnép közt?

— Korántsem. Az ellentét a zsidó szellem és az eddigi összes politikai hatalmak között van. Teljes egészében máig még soká sehol sem valótlótták meg az igazi demokráciát. A zsidóság pedig már mindjárt a díszpára kezdetén egy demokráta és brilláns szellemet vitt megvaló világra. Ez számtalanszor kényelmetlen volt a többi, vagy kevésbé abszolútisztikus hatalomnak. Ez a zsidóság fatális szerezéssége. Azonkívül, ahányszor az erőős kormányok tehetetlenül állnak valamilyen fömegprobléma megoldás előtt, a zsidóságot használják fel villámhárítóként.

A tisztántuli névmagyarosítás és a román névváltoztatási törvény

— Mi a magyarázata annak, hogy a mai nacionalizmus nem akarja többé asszimilálni a kisebbségeket?

— Nálunk Romániában ez halgaság és egyenesen nemzeti vétek. Különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy a szomszéd Magyarországon érási sikerrel hivatalos névmagyarosítási propagandát fejtenek ki, míg mi a névváltoztatást nehezítő törvénnyel egyenesen elidegenítjük magunktól, azokat az elemeket, amelyek kulturális és gazdasági fejlődésük szempontjából hasznosakra válhatnak.

Mi a véleménye a „numerus valachicus”-ról?

— Lehetségtenség. Mert alkalmaztatása eselén zsidó táborokból is kellene bevinné a román hadseregbe.

Mik a tennivalók?

— A zsidóságnak lojálisn ugyan, de szívesen fel kell vennie a harcot és nem közönyösségre vonulni, ahogy sajnos nagyon sok zsidó teszi az utóbbi időben. Ki kell vonulnia elzárkózottságból és támogatnia a román demokráciát. A mai antiszemita ifjúság nincstelen mártírokból áll. Az érdekeltek kötelesek mindent megtenni, hogy az ifjúságnak ezt a kulturáliságát enyhítsék.

Dobrescu előadásának nagyon vegyes hatása volt.

Ilyen kijelentéseket hallottam a kijáratnál: — Ez nagyon logikus. Mihelyt lemondunk arról, hogy nemzetileg is zsidók maradjunk, a mostani szélsőséges atmoszféra elmaradása után, nem lesz többé antiszemizmus. Na de mi lesz velem, ha továbbá is nemzeti zsidó akorok maradni?...

HIREK

Naptár 5697

„Nepünk” cikkeknek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Sevat 24, febr. 5.
Szombat: Sevat 25, febr. 6. שבת
Heti zsidó: שבת
Heti hatfóra: שבת
Szombat kezdete: 5:15
gyertyagyújtás 5:27
istenistület kezdete 5:35
Szombat befejezése 6:32
Ros Chodes Adar bencsolás.
Febr. 11 és 12-én Ros Chodes.

Nehány szó egy ifjúsági konferencia elé

Február 14-én konferenciára gyűlnek össze ardeali fiatalok. Ennek az ország-résznek az a fiatal ösapatja ül le ismét a tárgyalasztalhoz, akiket bátran nenezhetünk, a zsidó ifjúság legkonstruktívabb elemeinek. A nemzeti alapon álló páldóság zsidó ifjúság már réggen zsidóit bontolt nálunk. Ez a zsidó sokszor fennen lobogott, de gyakran elfordult már, hogy lelassadt a lé, amelyben ez a zsidó lengett. Lelankadt a bátor lelkes kéz, akkor, amikor az idősebbeknél a fátárság jelei mutatkoztak. Amikor az öregek „dörögtek”, az ifjak „zúmmogtak”. A dörögés sokszor elhalkult, de ez nem a halál jele volt, csak a tepedéssé, amelyet újra meg újra felzárás kell követnie. A fiatalok zúmmogása is halkabb lett. Az ifjúság zúmmogása, amelynek külsőben ebben az orchesterben mindig hangosnak és kiállóknak kell lennie.

Ennek a járdatt rezignációnak, egy népi mozgalomban nem szabad elfordulni. Ezt éreik a vallásos nemzeti fiatalok, az ifjú szimrachisták, akik rővidesen összejárnak Szumoren, hogy a jövőben lelett határozanak. Néhány szót kell mondjunk ezeken a hasábakon hozzászól. Mindenekelőtt, ne al-terdó jóvót az, hogy az öregek „dörögnek”. Érdiatok, mert az élet nagy hárszája kifrasztotta őket. De azért fiatalok — a fiatalok, hogy ne nézzenek hátra, hanem mindig csak előre. Ne kritizáljanak, hanem azon fáradozzanak, hogy munkájuk eie ne gőrdődhön akadály. Érezzék azt, hogy ők a legbitatosabb zsidóak, az igaz zsidó jó ónek. Ne szédítse meg őket, a cionista ideológia baloldálara tévedt ifjaknak hangosága, meg akkor sem, ha illetékes helyen, kedvesebbek is volnának, mint ők — a „maraták”. Nincsen szebb látódné egy igaz zsidónak, mint a páldosság jegyében tárgyoló ántudatos ifjúság.

S ha fontoságuk tudatában vannak, akkor kell tudják azt is, hogy ha erőt mutatnak, akkor patronusuk, a timszarat Zsidó Nemzeti Szövetség is meg kell becsülje őket, talán jobban, mint azokat a Hisomér-úccairistákat, akiknek utrapgressziótlása sokszor nem csupán hasznal, hanem erkölcsi, sőt anyagi kárt is okoztak a cionista célkitűzéseknél.

Az igazi konstruktio munka kell folytatódjék, a satunareit gyűlésen. Ha lehet az idősebbekkel, ha ez nem megy, úgy egyedül. Egyenek a fiatalok fontoságuk tudatában, érezzék küldetésüket, melyet ma már senki sem vonhat kétségbe, meg a zsidó nemzeti mozgalom legáldozabb zsidó cionistái sem. Hallassák bátran hangjukat a zsidó báláiban, mutassák meg, hogy „zúmmogásuk”, ha kell, úgy orkánná is tud

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orih. kóser **restauran**

Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet.

fejlesdni, mert hiszen az igaz lelkesedés úgy adja meg hozzá a kelő lökést. Ne n frásis, hanem élő igazság, hogy az ifjúság mindkét a jónb románya. Ketszeresen az nekünk zsidóknak és sokszorosan az, az a vallásos mentalitása ifjúság, amely konferenciára gyűl össze Salunare városában.

Leányek bátrak és cöfudatosak. Hány-jenek önmagukban, misszióukban és elhatározásukban. A Tóra a apján álló, Palesztinát ismét zsidó ifjúságó kell legyen a jónb. És ne feledjék, hogy a keretben is csak akkor maradhatnak, ha értelmük nek és szíveknek megfelelő helyet is kapnak benne.

Él munkára zsidó ifjúság! Ez a munka szép és neves, máttó kell legyen, ahhoz az ardeali vallásos cionista ifjúsághoz, amely eddig is becsülést, hírt és dicsőséget szerzett a mitrachista-cionista eszmének. Békét és áldást jelentsen ez a konferencia önmaguk részére, az összejáradás időre és szebb jövője érdekében!

W. S.

Ormsby Gore nyilatkozik a palesztinai helyzetről. London. Thomas Williams képviselő megterveztette a gyarmatiügyi minisztert, hogy lude nyilatkozn a palesztinai helyzetről? Ormsby Gore kijelentette, hogy máit év novemberé óta, a rablótámadások megszerelődtek, de ezeknek inkább gazdasági, mint politikai okai vannak. A rendőrség meglette a kellő intézkedéseket és számos személyt letartóztatott. Eltekintve ezektől a kisebb összeállításoktól, a helyzet nyugodtabbnak látszik Palesztinában, bár az általános feszültség még mindég tart.

Biztos és jól jövedelmező existenciát nyújtana magy és előkelő részvénytársaság létesztvénese olyan több nyelvet beszélő, jó megjelenésű a kereskedelmileg kép.él, 32—36 éves, izr. urlemberek, ki csina, fess és intelligens hűgű nőül venne. Kötelebbi megudható „Julius” agenturánál, Cluj, Calea Regale Ferdinand 116.

Házasság. Grünberger Rósi (Ordea) és Dr. Sivanon József, Arad házasságot kötötek. (Mindan külön értesítési helyen!)

Ha Brasovaba jön és jól akar ékezní, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

Arab delegáció ment Londonba. Jeruzsálem. Az „El Lwiz”, a mufti lapja részletesen közli a mufti vallomását. A lap arra a fonkludóra jut, hogy egy bizottságot kellene küldeni Londonba, amely továbbra is kontaktusba meredna a bizottsággal és amely az angol közvéleményt kedvező irányba igyekeznék befolyásolni az arabkérdést illetőleg.

Illegális arab bevándorlók ellen. Jeruzsálem. A palesztinai kormány valamennyi oszállyát utasította, hogy illegálisan bevándorolt arabokat ne vegyenek fel munkára. Ez a rendelkezés valószínűleg arra vezet fel vissza, hogy a Jewish Agency ty irányban pnyaszt lelt a királyi bizottság előtt. Az utasítás nem vonatkozik a hisfal kitűzőre, ahol továbbra is foglalkoztának hauranil illegálisan bevándorolt arabokat.

Edward angol exkirály könyvet ír a zsidókérdésről. Bucurestiben jelentis: Kiszvárgott hírek szerint Windsor hercege, Edward angol exkirály elhatározta, hogy könyvet ír a zsidókról, melyben védelmébe veszi a zsidóságot az antiszemita vélekedés és rágalomokkal szemben. A könyv megírására vendéglátó gazdaságának, Rotschild kastélyának hatalmas és értékes könyvtára adta neki az impulzust. A hatalmas könyvtárból választja ki a forrás-műveket is.

Nagy centrumban önálló és jól menő, bevezetelt műszaki üdelt, érettségizett, vagyonos, 32 éves, izr. vallásos tulajdonosa, elvenne jó családból való, csinos és művelt, magas nővérsz urileányt, kinek 6—700.000 lei hozománya van, mely akár ingatlanban is lehet. Megbízott „Julius” agentura, Cluj, Calea Ferdinand 116.

Hamar fordod?

Félted a jövődet?

Vegyén. Herculap

talp betélet

1936-ban lesz a harmadik Makabád. A Masabi Világsszövetség végrehajtó bizottsága Prof. Bradetzy előktele alatt a napokban kénnapos értekezletet tartott Krakkóban, melyen fontos szervezeti és sportkérdéseket tárgyaltak meg. A konferencia elhatározta, hogy a harmadik Világmakabádot (zsidó világolympiád) 1938-án aórisi havában Tel-avivben rendezik meg. Elhatározták, hogy a Világmakabádon kizárólag a Masabi Világsszövetséghez tartó fő sportegyesületek részét képezik, kivétel képeznek a Be ár sportegyesületet, valamint a palesztinai Hapoel nevű munkás sportcsapatot, melyet külön megbírnak a Makabádon való részvételre. 1937 júniusában a szövetszövökial Zsolnában tartanak európai sportversenyeket.

Podk. Ruzs orth. irodája 50 ezer cik. állami szubvenciót kapott. A osek kultuszminiszter a 50 ezer kor. szubvenciót szavazott meg 1936 ére az orth. Irodának a podk. rusz hitközségek, faludtorók, jelek és zsidó szociális intézmények támogatására. Az első részletet 10 000 forintot az Irodá már kézhez is kapta. Azon intézmények, melyek igényt tartanak rá, hogy ebből a segélyből részesüljenek, forduljanak egyenesen az orth. Irodához.

Helyreállított a béke a bécsi hitközségben. Varsó. Egy évig tartott az ádátlan harc az untonisták és cionisták között. Sok kárt okozott ez a harc a hitközségben belül és kifelé alásta a bécsi zsidóság léteintéjét. Ezentul proporcionális alapon fognak minden egyes szerv szervezeti vezetőségét választani a cionisták és untonisták között. Január 19-én tartott plenáris ülésen megőrtöntek ezek a válsztások. Így például az agkok háza élére egy cionistát és helyettesként szlntén cionistát, viszont a körhábitölttség élére egy cionistát, helyettesnek egy untonistát választottak. A pénzügyi bizottság elnöke a hitközség elnöke lett dr. Friedman, míg helyettese dr. Herman Oppenheim aki untonista. Így őszesen a tíz bizottságból három élére cionista került. A hitközség egyik alelnöke is untonista lett s így dr. Jakob Ehrlich, cionista, aki eddig alelnök volt, lemond az untonisták javára.

Irodalmi pályázat. Az Ardeali Binnál Országos Izr. Irodá tudvalevőleg két irodalmi pályázatot tüzdít ki. Az egyiket a dr. Eisler alpból rabbi és rabbielöltek részére, a másikat, a tanítók és tanárok részére a Dr. Váries alpból. Pályadíj 2000 — 2000 és 1000 — 1000 lei. Pályázati határidő 1. év május 31-ig. Ké elebbi feltételek megindítókt Dr. Adorján Árnin Orsz. elnökét, akthez a pályamunkák beküldendők lennek.

Perzsa szóanyagot, gyapjufonalakat bizalommal

Schulhof Emilné-től vegyén

ORIENT

Szövkiskola Oradea

Sir. Ep. Clujortutu 14.

Rzakaszeri szőnyegjavítás! Állítandó tanfolyam!

— Ryppl ügyvéd második nyomormarsát is szíjjelozlatta a lengyel csendőrség. Lengyel legutóbbi számban részletesen megemlékezett arról a csorgómáról, amelyet Ryppl Vilmos varsói ügyvéd kezdeményezett a amelynek célja volt, hogy a lengyel nincsteleneket gyakorlati Palesztinába vigye. Az első „mars”-ot Versótól 40 kilométernyire foszlatták és a résztvevők egy részét letartóztatták, majd szabad kézre helyezték. Ryppl kiszabadulása után újra kezdte a szervezést s a flakuság elkezdésében csatlakozott hozzá. De most már titokban szervezkedik és az indulás napját sem publikált. Néhány nappal ezelőtt újra elindult Ryppl, Pilew városig jutott (lublini kormányzóság), itt feltartóztatta őket a rendőrség és foszlaltta a menetet. Ryppl hívtatja visszafelé Versóba, így fulladt kudarcba a második „nyomormars” is.

— A sánicolaul-marei templomban visszakerült a „blemer” a középre. Az elmúlt vasárnap tartotta a sánicolaul-marei stánuco hihőség évzáró ünnepségét a legok élénk részvétele mellett. Ez főleg annak a körülménynek tulajdonítható, hogy Dr. Feldmann Samuel törzsi akcióit indított végéig, hogy imponens templomuk 25 éves jubileumát a mai idők szemlémében ünneplék meg ezzel, hogy az elmúlt ismét visszakerült a középre amit az régi templomnak 150 éven át bírta meg. A körülmények talányosok nagy többséggel magáévá tette a főrábi indítványát, hogy ez az honorárium Dr. Feldmann nagy tevékenységét, amellyel az ifjúságot a hagyományos vallásos szemlétele nevelni törekedik.

— Nem lesz kanton, hanem Legislative Council. London, A „Daily Telegraph” jelentése szerint, teljesen alapítatlan az a hír, mintha a királyi bizottság a kantonizációt ajánlana Palesztina részére. Ellenben biztos forrásból azt jelenti a lap, hogy a jelenleg elkészült után, Sir Ariur Wauchope főbiztosnyoz Londonba utazik, hogy az illetékesekkel megbeszélje a jövőre leendőket. Úgy gondolják — írja a lap — a törvényhozó tanács bevezetése, amely a főbiztosnyozó terve, újabb megvitátás alá kerül, holott a múlt évben az elsőhözban nagy vita volt arról is erősen bírálta a törvényhozó tervet.

— 1500 zsidó orvos van Palesztinában. Jeruzsálem. Január 20-án ünnepelte a zsidó orvosok szervezete fenállásának huszonötödik évjubiläumát. Az ünnepi gyűlésen Tel Aviban 800 orvos vett részt. Dr. Puchovsky, aki az alapító egyike volt, elmondta, hogy megalakulásuk 14 orvos volt tag, most pedig 1500 orvos. Számukat szüvedő orvosok bevezetésére 3000 főtől adnak össze, amelyből oldalról befolyt 3000 főtől együtt, ekközből orvosai segélyesítők támogatását lesz lehetősége.

— Új antiszemita párt létesül Szlovénországban. Prága. Az új antiszemita párt lépése, a „Die Zeit”, amely állandóan jól informált a világban történő antiszemita megmozdulásokról, a következőket írja Bratislavából: Néhány hónappal ezelőtt a fasiszta párt felhívta Hamak Jósef, új pártot alapított, amelynek sajtófőnöke Biskubeczyk lett. A párt címe: „A keresztény paraszok és polgárok polgári pártja”. Legutóbb nagy zsidó és kommunistaellenes gyűlést rendeztek Bratislavában. Az „Obscanské Noviny” pártlap felhívást bocsátott ki, amelyben azt írja, hogy ez a megmozdulás véget fog venni a zsidó-kommunista-hepítálatok gazdasági kudarca. A lap továbbá azt is írja, hogy eddig 20 000 tagot sikerült gyűjtlen.

— Az aradai zsidók találkozóhelye! Megnyitá

BERKOVITSNÉ
(Orvadás)

Orth. kóser étterem
BUCUREȘTI,
Str. Lipscani 7.
Becece hálanógóit, Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotválkozik

ha
"Raso-Pasta"-t
használt
Gyártja:
Ioan Breckner S. A.
Alba Iulia.

— Dr. Krausz Mór lett a budi cukorgyár bucaresti vezetője. Bucuresti. A Magyar Cukoripar román érdekeltségű budi cukorgyárnak eddigi bucaresti főigazgatója Kramer Oszkár viselt tisztviselői lemondott. Helyét a romániai gazdasági életben általánosan köztismert Dr. Krausz Mór ügyvéd foglalta el, aki eddig a vállalkozás a jogtanácsosi tisztségét töltötte be. Mint a gyár bucaresti vezetője fogja az ügyeket intézni. Dr. Krausz Mór, az aradai zsidó kolonának bucarestiben, egyik általánosan ismert, közbecsülésben és széles körben nagy szeretetben álló tagja, aki mindentör a legnagyobb bőkezűséggel áll a zsidó intézmények szolgálatára és azok munkájában is bőségesen híveszi részét. Régebben Targu Muresen folytatott ügyvédi gyakorlatot és mint ilyen már akkor részvett az aradai zsidó, főleg clujra közéletében. Kinevezése ugy Arad-alban, mint bucarestiben általános örömet keltett és számosan felkeresték jókívánásaikkal.

— Villámkeresztes fasiszta párt alakult Bratislavában. Bratislavából jelentik: A csehszlovák fasiszta pártból személyi okokból kilépett Hamak Jósef néhány hónappal ezelőtt új pártot alapított. „Keresztény fölműveltek és munkások Pártja” név alatt, egyben „Obscanské Noviny” cím alatt szlovák nyelvű hetilapot is indított. Hamak Jósef Jan. 17-én híve össze pártjának első országos gyűlését, amit történelmi fordulatnak nevezett a belpolitikai életben. Az új párt a harcok frontot akarja kiépíteni. „Úd az igazságtalanságot és zseresd az igazságot!” jelszava alatt és jelszavát a „villámkeresztes” választotta. A pártnak állítólag már 20 000 híve van és programjába vette a magyar kisebbséget is bevonni a pártba. — Mennyi kereszties van: mind a zsidók ellen irányul. Mert mondanak sem kell, hogy: „Úd az igazságtalanságot” jelszavát majd a zsidókra fogják alkalmazni!

— A bécsi egyetembarátok ülése. Adolf Bohm elnökelt azon a gyűlésen, amelyet Wienben összehívtak a jeruzsálemi egyetem barátai. Az elnök előbb megemlékezett Dr. David Feuchtwang bécsi főrábirtól. Dr. Ludwig Braun egyetemi tanártól és Dr. Billig professzortól, akik tudvalevőleg arab terrorizmusok idején, Dr. Edmund (Jeruzsálem) szemelt be ezután az egyesület tevékenységéről, amelynek jelenleg 137 tagja van. Dacára a súlyos viszonyoknak, a bécsi egyesület szép eredményeket tud felmutatni. A gyűlésen beszámolt az egyetem működéséről Dr. Grau, aki a jeruzsálemi egyetem docense. A gyűlést a bécsi Bné Brith páholy dísztermében tartották meg.

— Professzor Kelsen elfávozott Prágából és nem is tér oda vissza. Wien. A „Neues Wiener Abendblatt” értesítése szerint, prof. Kelsen, akit a csehszlovákiai kormány a múlt év őszén a prágai német egyetem előadó professzorává neveztek ki, elfávozott Prágából és a nyári szemeszterre nem tér többé vissza. Szabadságot kért és Genbe utazott. Nem fog többé előadást tartani. Ismeretes, hogy Kelsen előadással el-

len, a német diákság erőteljesen tüntetett és sokszor hangos szónoklatok voltak a prágai egyetem előadótermében Kelsen professzor mellett. Állítólag távozásának okai magántermészetűek és nem politikaiak. (Megjegyezzük, hogy Kelsen már régen kitért, azonban a német nemzetizárlétező diákok nem helyeselték újnak államfilozófiáját, meg azt sem bocsátották meg neki, hogy nem írja származású és mégsem kellett távoznia Németországból.)

— Egy zsidó színész kálváriája. Wien. Most jár a zsidó le utolsó felvonása annak a színészi kálváriának, amely annak idején nagy felhántást keltett széles körben. Kaspar Brandhofer nevű színész nem tudott érvényesülni, holott régebben Schmittler „Eiseln Elise” című darabjában nagy sikere volt. Így megtette azt, hogy Leo Reuss néven újról parasztnak öltözött és „felfedeztetle” magát, mint paraszti östehetőség, amikor is óriási sikere volt. Most bíróság elé került az ügy, amelyen a színész kijelentette, hogy a premier előtti levelet ügyvédjénél, amelyben leleplezi esetét. Igazolja ezt is, hogy lehadgyog volt a D. utschmeisternek. A színház kijelentette, hogy semmiféle konzervatív clája nem lesz feltételek, ami színészi ténykedését illeti és egyéves szerződést biztosított a színésznek. A bíróság elítélte a színészt idegen név használatá miatt 10 óra szilang büntetésre és 48 óra börtönrre ítélte, de az ítéletet felfüggesztette két évi próbaidőre. A hírek szerint a színész filmezési ajánlatot kapott Londonból és Hollywoodból.

— Kormányrendelettel foszlatták egy csehszlovákiai hítközség vezetőjét. Jan. 3-ai kéréssel, a morvaországi kormányzó rendelettel bocsátott ki, amelyben az oderbergi kultuszhitközséget foszlatták, amiért a hítközség Dr. Karl Blant rabbi ellen törvénytelenül járt el. A hítközség vezetője azonnal el kell hagynia helyét. Ezzel véget ért egy olyan affér, amelynek felolvasását a csehszlovákiai zsidó közvélemény lélekeltviszta foglva látta. Dr. Blant rabbi a hítközség vezetője főleg azért üldözöte, mert Lublinsky pártjában volt a mikor már nem tartották más megoldást denunciaták is. A bíróság akkor érte el felmentését, amikor május szeptember 11-én templomi botrány tört ki, amikor is a rendőrségnek is köze kellett lenni és a büntető eljárás is megindították ebben az ügyben. Egy Kohn Ignác nevű polgár a múlt évi november 2-án, szíjjelrombolta az oderbergi zsinagógában a főrábi ülést, hogy így ünepeljen a főrábi. De nem használt semmi intrika, mert 1936 október 1-én az illetékes hatóságok megerősítették állításában Dr. Blant, mint oderbergi főrábi. Ezek után elhatározták, hogy elbocsátják a rabbi. Ekkor után következett be az a rendelkezés, amely szerint foszlatták a hítközség vezetőjét. Dr. Blant híveit nagy örömmel fogadták az illetékesek, különösen az ifjúság körében váltott ki nagy visszhangot. Az oderbergi hítközséget afférel különben az egész csehszlovákiai sajtó intenzíven foglalkozott.

— Eperjesi zsidók imádkoznak a kath. prélatus felgyógyulásáért. Az itteni ortodox imaházban a napokban imádkoztak és tiltakoztak Zaborovszky Béla római kath. prélatus felgyógyulásáért, aki hetek óta súlyos betegnek fekszik. A prélatus mindig nagy zsidóbarátok mutatkozott és nem egyszer stettelt az eperjesi zsidóság segítségére, ha erre szükség volt, így legutóbb Lau főrábi kiutasítása alkalmával is, mikor is sikerült elérni, hogy a kiutasítást egy időre visszavonták. Halálból most az eperjesi zsidóság az életéért könyörgött.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrásy-ut 43. szám Modern kényelemmel berendezett reggonyi tiszta szobák, folyóvízvel. Kiválóan díszes konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos!

Friedman Jósefné Kármel-paristó (Andrásy-ut 43) Telefon: 12-89-07.
vagy Oradea-nál Sz. Szirasser Ignázné Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

A moszkvai nagy per . . .

A tizévre ítélt Radek

A mai kor embere ezernyi körülményből állapíthatja meg, hogy apokaliptikus időkben élünk. Nem csupán világnézetek vívják élet halál harcukat, hanem egyes „világnézeti alapelvek” emberek között is hatalmas harcok dühnek, amelyeket lélekeltviszálásra ítélték meg.

Ezzel nem beszélünk a német nemzeti szocialista pártban előfordult harcokról, ahol szembeállították ölelte meg Hitler, egyellen

Karl Radek

észekkel, amiért a pártban belül, de mégis más nézetet merék vallani. Nem akarjuk részletezni azokat a küzdelmeket sem, amelyek a fasiszta országok legújabbjében a diktátorok fölöttétek, azok ellen, akik — pártjukon belül — munkálni is mernek. Csak a szövetkező harcokról kell megemlékezzük, e cikk keretén belül, mert ez áll a világ érdeklődésének homlokterében. Nem „cikk anyag”, hanem kötelekre menő tanulmányi igénye mindaz, amit ezzel kapcsolatban elmondhatnánk. Hosszasan elvitatkozhatnánk és kereshetnánk a pro- és kontra viszonyát, amikor például arról beszélünk, hogy mit lehet lehetséges az, hogy férfiak, akik 30-40 évig egy eszme szolgálatában állnak, százszor lettek kockára ezért az eszméért, egész életüket, minden erejüket a „cél” érdekében állították be, végül a öklől a legyerekeikl pusztuljanak el, amelyeknek ők adták a proletáriátus kezébe. Zinovjev és Kamenev, meg a többiek mind szovjetkatonák golyóitól haltak meg és nem a cártimusz drót és nem „eszme” rágóitól katonától. A jövő történelmének feladata lesz, ezeknek az okoknak és okozatoknak kiboozása. Mi állított e gláziós harcok mögött, amikor egy eszme katonái támadnak egymásnak és veszik el egymás életét.

Van, aki azt mondja, hogy megérdemlik a halált és a börtönt, mert szabotázást hirtettek és megakarták dönteni a proletár államot, illetőleg más uralom alá helyezni, Stalin helyébe a trockysiták. De ezek taglálása messzire vezetne.

A tatárizmus és judaizmus harca?

Stalin — Ástia fia. Tatárivadék. Ő hívtel egyet vallanak, őket csak az orosz szovjet érdekli, annak boldogulása a cél, a legfőbb cél és elkövetik azt az állapotot, hogy az orosz szovjet békésen együtt élhet akár szilveidékig, sőt századokig is, egy polgári világgal, amely körüveszt.

Ezzel szemben Trocky mást hírdet. Az orosz forradalom csak epirod a világ forradalmosításának kérdésében. És mily érdekes! A szovjetek között ellg van zsidó — a trockysiták között ellg akad nem zsidó. Már ami a vezéreket illeti. És talán lesz még ötvnromozó történelemírő, aki ebből a szempont-

ből is vizsgálni fogja a kérdést. Miért a zsidók az egyik oldalon és miért a tatárok, főoroszok, kirgizek és mások — a másik oldalon? Mi nem akarunk erre választ adni, mert ez — messzire vezetne az oknyomozásban, Maradjunk csak a napi eseményeknél. Néhány nappal ezelőtt elhangzott az ítélet, amely újra számos vádlott életét követelte. A per fővádlottja Karl Radek volt.

Kicsoda Radek?

Karl Radek valódi neve: Sobelsohn Károly, Lembergben született 1885-ben, a régi Galiciában. Itt nagyon tisztelték a zsidó tudományokat. Az ifjak esze a régi Talmudfolián szon csiszolódtat. Nem csoda, hogy Marx könyvel töltötte is „tit” indult meg a galiciai városokban, ott közel az orosz határhoz. Az orosz határon túról áthaladtak a sanyarogott orosz zsidók jektálással, a pogromok vérszaga levegője álcsepett a galiciai városokra, és még hozzá a foszlottat Lengyelország lengyeljeit, az osztrák uralom alatt levő zsidókon állottak bosszút saját elnyomatlalukért.

Ebben az atmoszférában, ebben a lengyel világban, a vallási üldözöttség szenvedésével és tanúsággal terelték át a nyolcvanas évek elején az elnyomott gondolkodását, az elnyomás mélyebb okaira és annak kutatására. Radek-Sobelsohn Károly ipja szegény kereskedő volt, aki azonban többet tudt Talmudot, mint törődött az üzlettel. Nem fordított túlságosan nagy gondot gyermekéi világi nevelésére és ha az egyik fia, Károly nem keveredik tizenöt éves korában a lengyel szocialdemokrata mozgalomba, talán akkor ő is ott vágja életét valahol egy galiciai városban, ahova a Sobelsohn Lux és lányok elszéledtek. A kis, üdözözesnek látszó sóvárv, nagyon agilis fia, akinek okosságát, fellüő élesvágású eszét már kicsi gyermek korában megcsodálták, folytonosan lövöltöztet, mindenkivel beszélt, mindenkől tanult valamit, könyveket kért kölcsön, míg aután ezekből a könyvekből, rendkívül ügyes röpiratokat írt, kiáltványokat, a nyelveket a lemberg pártlap, a „Vorosz zsidó” részben lenyomott, részben szétosztalott. Teljesen igénytelen, kopott sztréru ruhát viselt évekig és hogy tisztasága ne legyen felhő, korán kórszállt növeszt és rendkívül széles karimájú fekete keménykapot viselt.

Rangvetget tanult, 1906-ban a pártlap szerkesztőként alkalmazta a huszonegy éves emberit. Újságitró lesz.

De nyugatabbra vágott. Németországba akkor indult meg a szocialdemokrácia fénykora, 1908-ban Lipscebe került, ahol a „Leipziger Volkszeitung” szívesen alkalmazta az akkor már jónévi szocialista újságitróit. Sobelsohnnak nehéz helyzete volt Lipsceben.

Nem számolt el a párt-pénzekkel.

A galiciai szocialista párt azt a védőt emelte ellene, hogy 1905-ben nem számolt el a párt-pénzekkel. Sobelsohn bizonyította, hogy minden pártcélkora fordított és neki naplőfüllére van csak szüksége, hogy megélhesen. A lengyel szocialista párt kiártta sorából. De azért Sobelsohn megmaradt politikájában. Azaz a szarkamussal, amely egész lényét jellemelte, új nevet vett fel. Cikkent ezentul így szignálta: K. Radek, Kradev, lengyelül tolvajt jelent. Sobelsohn frontója nem volt indokolatlan. Ő tudta, hogy mire költötte a pénzt, de a forradalmi párt-nak az elszámoásokról való fogalma olyan volt, mint — külpolitikai szemléletében. Radeknek egyformán rossz véleménye volt a lengyel szocialdemokrátákról, akik a földalatti szervezkedésnél is keletős könyvtelről álmodoztak, viszont a német elvtársal egészen primitív külpolitikai fogalmazványokat írtak. Radek ezzel szemben kiutalt a német imperializmus utjait és még ma is megdöbbenő, hogy mennyire előre látta ezt az utat. Valóságos vesszőparipája lett az imperializmus, főleg a német, amelyről nyíltan hangoztatta, hogy előbb-utóbb háborút robbant

ki (akárcsak a mai német hitleri imperializmus). Radek munkálatsal akkor a legkiválóbb német komnánisták voltak. Ledebour, Mehring, Karl Liebknecht, Clara Zetkin. Ez volt a szélsőbaloldal.

Radek harcai

A német szocialdemokrata párt gyorsan elpolgárasodott, Radek hiába ostromozta ezt az irányvonalat. Radek nem is tudott mint polgári szocialista Németországban gyökeret verni. A Leipzig-i Volkszeitung nem is tartotta sokáig Radeket. Vékony ritácósó hangját nem bírták, amely végigsítoit a szerkesztőség szobákon. Ellenében állott elvárhatóval, mert Marx Károly legorodaxabb követője volt. Nem értékelték meg egymást, 1912-ben Brémába költözött. Itt is újságitró volt. Ebben az évben a berlini félig meddig elpolgárasodott Vorwärts, újra elővette a vádat, az el nem számolt pénzekkel. A párt kiártta sorából és Radek Bernbe költözött.

Szerepe a világháboruban

A világháború már Svájcba látálta, itt sorsdöntő esemény következett életében. Megismertkedt Leninnel. Ekkor vezetője lett a nemzetközi „Eintachi” szocialista együletnek, amely a háborúellenes zimmerwaldista szervezlet megindítója volt. Amikor Kereszky uralom került 1917-ben, meghívta Radeket, de 6 csak 1917 márciusában Leninnel utazott Oroszországba.

Radeket Moszkvában nagy pozíció várta. Lenin tükára lett. Emellett jelentékenyebb állást akkor el em lehetett képzeln. Lenla és Trockij mellett részt vett a breszti-litovszky béketárgyalásokban is.

A most lefolyt perben, amelyben Radek tíz évi feyházást kapott, azt vette szemére az ügyés, hogy területi engedélyeket akart adni, mire Radek azt felelte:

— Annnyira vagyok csak hazatérő és orosz területek kintő kém, mint Lenin és Trocky voltak Bessztitovskban.

Radek tagazkodott a trockysita eszmékhez, amely a permanens forradalmat propagálta. 1919 óta folyton arra jár, amerre a forradalmak víru eszék voltak. Lenin azt mondotta róla, hogy a „forradalom csavargója”.

Radek utja a börtönig

A Németországból visszatért Radek, tagja lett a kominternnek, illetőleg annak elnökségének, majd rektora a moszkvai kínai egyetemnek. Majd vezetője a Pétervári Távirati Ügyosztágnak. Ez volt a legnagyobb állása. Korlátlanul rendelkezett az egész orosz szövetségi felett. Közben legfőbb ciklórtó és szerkesztője volt az „Izvestija”-nak és „Pravda”-nak. Itt az I. vesztijánál dolgozik 1927-ig. Abban az időben adta ki a jelszó Stalin hogy „komunizmus egy ország számára”. Oroszországnak nincsen szüksége a világforradalomra. Szembetűntette magát Radekkel, 1927-ben kitár a párt, 1928-ban számoltá Tobolskba. Ezzel kezdődött eléré üjének revólúcióját. 1931-ben már í mélt ott van az Izvestija szerkesztő egében, mint külpolitikai főszerkesztő, 1932 tavaszán még hivatalos küldetésben megjelent Genben, a leszerelési konferencián. De nem szerette a hivatalos megbízást, újra és megint csak újságitró lett. Trockij, dacára csaknem közbűs sorsuknak, lenélt Radeket és azt írta róla, hogy őrle nem várható más, mint „újságitró tevedés”.

Radek, a szikár, köéptermetű, vizenyős zöldszemű, de rendkívül magashomlokú 52 éves forradalmár, ma a moszkvai börtön lakója. 37 éven át dolgozott a forradalomért, a proletáriátu-ért és most az „Ezme”, amelyt amnyit küzdött és harcolt, börtönrre ítélte. Tíz évi fogházra.

Az örökké dolgozó, agilis, tevékeny, forradalmi Radek nem bírja majd a börtön levegőjét, valamiképen szabadulni igyekszik majd onnan, esetleg úgy, hogy Stalin hívévé válik. Mert az őráz forradalmár nem nyugodhat ki tudja még, hogy hol végül. Talán lesz még belőle egykor szovjet diktátor, de lehet, hogy egy hajnalon legyeregölők érik nagytehetségű kiűzőt apát.

Egy kis örös zsidófiu elindult a lemberg-i gettóba és most kommunista elobárdat és tesztórel — tíz ére börtönrre csukták. Elettregény, zsidó életregény, amelynek még nincsen utolsó fejezete.

PALESZTINA

A Fekete Sárkány Japán terrororganizációja állította palesztinai felkelők mögött

Írta: Dr. Philipp Paneth (London).

Copyright by United Press & Publishing Agency & Népünk.

Függetlenül az angol királyi bizottság befejezett munkájától, a Foreign Office ban most kezdődik a nyilvános értekezés, amit mi zsidók már régen hangsúlyoztunk, hogy vajon melyek azok a nagyhatalmak, amelyek az arab terrorizációt ennyire támogatják? Két európai nagyhatalomról beszéltek először, amelyek ezeket a bandita felteket támogatják. Látszik, hogy a véres spanyol eseményekben kinek keze van benne. Ezzel szemben Olaszország erősen visszautasította azt, mintha keze benne lett volna a palesztinai véres eseményekben. Szerintem, az olasz fasizmusnak volna elég bátorsága ahhoz, hogy bejelölje, ha valóban a felkelők mögött állt volna. Viszont kétségbeesés, hogy ennek idején az olasz királyság szimpátiát kísért mindenkor a zsidóság szempontjaitól elszakítva. Ha voltak is az utóbbi időben bizonyos zsidóellenes hangok, ezek nincsenek természetüknél fogva, mert végére mindenképpen az olaszok pro zsidó beállítottságát.

A «Fekete Sárkány» hosszú keze

Angliában ma már pontosan tudják, hogy kik állították az arab banditák mögött, akik pusztítottak az asszonyokat, gyermekeket, fakat pusztítottak és tömegmészárlást akartak keresztülvinni. Most már a Foreign Office ban komoly jelentések érkeztek arról és megbízható információk szólnak arról, hogy kik állították a forradalmi megmozdulások mögött. A világ legjobban szervezett és az egész világot behatóan kímosszerűen, az «Intelligence Service» kiderítette, hogy a Japán titkos szervezeteinek igen jelentős szerepe van a palesztinai mozgalomban. Minden angol kolóniát dolgozik a titkos Japán szervezettel, a Palesztinai sem hagyja ki, holott az csak mandatorikus terület. Nem számít, de az angol blikok egyik legfejlettebb, mert hiszen az Indiai ut egyik kulcspontja.

Ma már tudják, hogy a «Fekete Sárkány» nevű japán titkos szervezet dolgozott Palesztinában is. Azt, hogy ez a titkói küldömbizterium tudtával történt-e vagy sem, még nem nyert bizonyítást. Az bizonyos azonban, hogy a japánok a legintenzívebben figyelik a Közelkelet eseményeit is és ezt is befolyásolni igyekeznek. Az utóbbi években dolgoztak Ázsiában titkos szervezetek különböző címeken: «Egri Testvérek», «Fehér Lillomok» és a többiek mind, de ezeket valamennyit elnyelte a «Fekete Sárkány».

Mi ennek a titkos szervezetnek célja?

Negyon egyszerű és nyílt ennek a titkos szervezetnek a célja: Ki kell tuka odni az euró-

patoknak Ázsiától és Afrikától és a színesek világszövetségét meg kell alakítani! A «Fekete Sárkány» legnagyobb tette eddig a box ráadás volt. Askor a titkos szövetség központja Kína volt. Két évvel ezelőtt a központ Japánba került. A szövetség élén egy sokszoros milliomos áll, Sjojo Iojue, aki az ősi barátok vezérének tekintik magát. Sokszor Japán tagja van ennek a titkos szervezetnek. Ez finanszírozza a Fauzi Kaukóji akcióit és

negyvenezer főtől adótt a szervezés céljaira az arab felkelővezérnek.

Wauhel kongói angol kormánytól is ez a szervezeti ötlete meg. A peplingt fehér keresztet ellent bombamerényeket is ezeknek a műve volt. A japán külügyminiszterium természetesen tagadja ezt és minden köösséget megtagad ezekkel a szervezettel. Sőt, két elkelő Japánit le is tartóztattak, de a tárgyalást nem tudták megfutamítani, mert másnap, mindkettő harakirit véreztet. Az angol kormány azonban ez a tett sem halja meg, mert az «Intelligence Service» emberei bizonyítékokat szolgáltatnak arra nézve, hogy a mozgalom folyton terjed és az angol kormányt minden megkérdésbe a japán kormány ebből állás-pontját.

Külföldben az angol kormány fog tudni ezután is segíteni magán. Ha valamelyik kolónián baj lenne, akkor behajóz néhány highlander ezrelet, a kolónia kőtségség. Így tett Palesztinában is. De mi van a zsidó Palesztinával? A zsidók k-parják ki a gesztenyét nekik? Szóval, hogy egy fél lecsúszott fél eladja eszésszerűségi joutukat, arab «testvéreink» né. Nehéz a Jewish Agency elfogultsága ellen is küzdeni, azért nem szeria ez megéri ezt a vesztést sem, amely a «Fekete sárkány» Japán titkos szervezettel felel felegetti a zsidó országépítés. A Fekete sárkány hatalmas árnyékot veti Erec Jisraelt felé és jó volna, ha az Agency Sárkányok feltámaszának ezekre a tettekre és így értelembeveszék.

Palesztina saját sörét issza. A palesztinai Brewery Ltd. gyárnak Rischon le Cionban, amely egy évvel ezelőtt kezdett sör gyártást, 1936 év végéig 22 000 hektoliter sört termelt, vagyis három és félmillió üveggel. A térség 50 000 főtől 80 000 főtől emelte fölfejt. A gyár ellátja kármadban a palesztinai szükségletet, amely a múlt évben 30 000 hektoliter tett ki.

A palesztinai rendőrség a Toceret Haarec mozgalom ellen. T. T. A. A titkos rendőrség agenszt szervezeten meglátogatták a zsidó üzemeket és vallomásra akarják kényszeríteni, hogy a halál-közvetlen zsidó t. t. herborodott fogadnak fel. A csoport egyelőre 100 munkából áll. A zsidó munkások száma a múlt évben 40% át fejt ki 850 ember. — 1936 év végén 45 000 láda narancsot hajóztak be. Ezzel az ősszel export 1 4% a körülül kiváltságos Tel Avivon át. 60%, a Hattán 35% Jaffán és egy kis rész Port Saldon keresztül vesu on.

A palesztinai csokoládégyár. Jerszalem. Az «Ene» csokoládégyár múlt évszeptele alapították, amely mostantól 16 000 literes. A térség forgalma nem csökken a nyugtalanság idején sem. Állandóan 200 embert foglalkoztat. Rövidesen régiónkat és kandidonit gyümölcsöt is készítenek. Nagy konkurrenciát jelent a gyárnak, a syriai csokoládé, amelyet vámentesen hozhatnak az országba.

Emir Abdullah tervét megerősíti a Reuter. A Reuter ügynökség, amely világszerte jelentős eseményeket szokott regisztrálni, megerősíti a transzjordániai emir tervét, amely a palesztinai kérdés megoldását célozza. A terv szerint, az arabokta zónákat elkülönítik Palesztinától és Transzjordániához kellene csatolják, amely önálló királyság lenne, vagy angol kormányzatot.

Kfar Ussischkin. A délkeleti cionista szervezet embe Krschner, január 21 én a Zsidó Nemzeti alapa vezérének Ussischkinnek egy gyönyörű művelésével, azzal az utószóval, hogy az ősi földterületet vásárolják meg, amelyen egy falu létesíthető Kfar Ussischkin néven.

A palesztinai kormány 6000 főt adott a Jaffai araboknak. Jerszalem. A kormány araboknak az araboktól, akiknek házáit a koloniaság spanyol idején lerombolták, hogy jobb éleviszonyok közé kerüljenek, 6000 főt rendelvélt kiképzést adott, hogy hazatérjenek.

Safedben megtámadtak egy angol rendőrt, aki súlyos megsebesítet. — Nabus mellett a helygerezeti arabok és egy rendőrtör 18 000 éves ös-szeült és volt. — David Hamalt, aki január 6 án Chedera mellett megtámadták, behalt sebesülésébe. Felesége és hét gyermeke straja. — Rő-ideen Tulzeremben ös-szeültnek az arab falvak megbirodt, hogy az arab parasztság helyzeti megrágyaják és megfelelő lépviseletről gondolkodnak, mert a legfelsőbb tanácsban való eddigi képviselőkkel nincsenek megelégedve. — Az «Al Difa» arab újság azt jelenti, hogy legközelebb Fauzi Kaukóji befrancia amnesztiát kap és ő szervezi meg az új szíriai haderőt. — Dill tábornok meglátogatta Nabus mellett, azt a földet, amelyen az új repülőtér létesült. Erős angol sáronal erői fognak ezennél Nabusban állomásozni. — Weizman dr. meillett eltávolított volna az országból meglátogatta Nahalait. — Hosszas tárgyalás után átértelt a Jewish Agencynek keresztülvinni, hogy a halál-közvetlen zsidó t. t. herborodott fogadnak fel. A csoport egyelőre 100 munkából áll. A zsidó munkások száma a múlt évben 40% át fejt ki 850 ember. — 1936 év végén 45 000 láda narancsot hajóztak be. Ezzel az ősszel export 1 4% a körülül kiváltságos Tel Avivon át. 60%, a Hattán 35% Jaffán és egy kis rész Port Saldon keresztül vesu on.

A beszédet lelkes helyesléssel fogadta a képviselőtestület. Ezután Adler Sámuel kérte, hogy a hitközség pénzügyi státusát minél előbb Ismertessék a képviselőtestülettel. **Boskowitz** Ismert szép héber beszédében követelte, hogy az iskola fokozott héber nevelést adjon és egy hitközségi vezetés, valamint a tanügyi lényegűk vegyék figyelembe az új zsidó népi mozgalom előretörését. **Bró Andor**, a visszalépet elnök konkláns, buzdító beszéde nagyon jó hatást keltett. **Landesmann Lajos** azt hiszi, hogy az új vezetés legkíméletesebb szándékú munkájával sikerüljön fog a gabella kérdést is rendezni.

Az új előjáró-éte ezután a hegyományos füstelgő látogatását vette Glasner Akiba főrabbinát.

A salontai izr. hitközség az elmúlt héten vendéglátta Brizk Miksa lasnédi főrabbit, ki Brizk Nathán salontai főrabbi testvérétől látogatta meg. Szombaton délelőli a vendég főrabbi magas szónoka és beszédet tartott és örömeinek adott kifejezést a salontai orth hitközség rohamos fejlődése miatt.

Kassán a napokban nyílt meg fényes keretű a Hasomer Hacair I. világiállítás a Kereskedelmi Kamara térsze helyiségében. A kiállítás megnyitó ünnepségen megjelentek a helyi cionista szervezetek összes képviselői, valamint a városi tanács reprezentánsai és az orth. izr. hitk. vezetése. Az Impozáns világiállítás védnökségét — hírszerlet — az orth. hitk. elnöke vállalta. (K. V.)

KÖZÉLET

Weisz Gyula lett a cluji orth. hitközség elnöke

Cluj. Vasárnap délelőli a cluji ortodox zsidó hitközség képviselőtestülete fol.totta a múlt héten elhalasztott elnöki és előjárósági választást. Salomon Jakob, a választást bizottság elnöke tizenkét órák bef.jtze a szavazócsúdulák ös-szeültésébe. Két lista volt forgalomban, amely közül az alábbi került ki győzelesen: Elnök: Weisz Gyula, előadó: Salomon Jakob, Adler János; Gondnokok: Schwartzberger Mihály, Meisner Rezső; t. lóra gondnok: Vég Marlon; pénztárnok: Goldstein Marlon, ellenőr dr. Goldner Mihály, gazda: Góberger Kálmán; tanácsnokok: Biró Andor, Herskowitz Isre, Lilienthal Sándor, Löwi Ignát, Löwinger Manó, Schwartz Miklós, Dávid Áron, Isák Mihály és Nimberger Ernő.

Az eredmény kihirdetése után Salomon Jakob szeretettel üdvözli az új elnököt és annak a hitközség bizalmát. Nem adok — uymond — programot, hiszen mindnyájunknak ugyanaz a programja: szánalmi a hitközség pénzügyeit, hogy aután megvalósíthassuk a réven érzett vágyait: a köztudni megteremtését. Természetesen a legkonzervatívabb, a legszűkebb, a legnépesebb iskolát akarjuk, olyan, amely méltó legyen ennek a városnak ortodox zsidóságához. Minden amit meg fogunk csinálni, természetesen a főrabbi urral egyetemben és az ő segítségével kell megvalósítani. Halás Ismerését fejezte ki ezután a régi vezetőséggel szemben és boldog, hogy a két alelnökben, Adler Jenőben és Salomon Jakabban, 16 közéleti lényegűket kelet magá mellé. Reméi, hogy munkával és áldozattal sikerüljön fog olyan éretlen teremni, amely a mai kólikus állapotokat megszünteti. Uj, nyugodtabb viszonyok előtérre fog térkedni az új vezetés. Csak arra kéri a képviselőtestület, hogy az új vezetés munkáját a kezdelt stádiumban ne zavarják fölösleges kritikával és ne bedetentikék el azokat, akik nehéz viszonyok közlő áldozatos munkával akarnak ezen a hitközségen segíteni.

A bái-marei Chelwa Kadischa január 31 én tartotta meg vezetőségi választását, amely a következő eredménnyel járt: Elnök: Schreiber Kálmán, gondnokok: Weisz Móse és Weisz József, pénztárnok: Mandl Adolf, ellenőr: Weisz Mór, ügyész: dr. Sarkadi Farkas, tiltár: Sopper S. Választmány: Frankovits Aladár, Löw Samu, Helloru Mór, Krausz Mór, Diamant Dezső, Isák Márton, Krauszmann A., Isák Márton, Schlesinger Jenő, Rosensteln József, Krempfner Lajos és Friedmann László.

Főrabbi választás Gheorghenben. Vasárnap, január 31 én tartotta meg a gheorghenit hitközség feszült érdeklődés mellett rabbi választás közgyűlését. A két jelölt közül nagy szűbbséggel megválasztották főrabbinak Freund Mirt, Freund Izrael reghini főrabbi főt. A fiatal, még nőtlen főrabbi híres rabbinársztia tudóka, R. Chajn Szoffer és R. Hill Pallók z. c. l. leszármazottja, ki tanulmányait Raghiben, atyjánál, a lasnédi és a pozsonyi jeszibáknban végezte és képesítését első rangú főrabbitól nyerte.

A blaji hitk. tisztújító közgyűlése a következő eredménnyel végződött: Elnök Ismét Pollák Mór lett, alelnök Naffaly Vilmos, pénztárnok Stein Mayer, gondnokok Győrfy Márton és Splemann Jakab, ellenőr Hammer Hermann. Az új vezetés nagy szűbásu programot dolgozott ki a hitközség vezetését illetőleg, melynek gyümölcsét a rabbi fizetésének rendezésében mérli mutatkozta.

A toplíjai Wizo csoport, a közelmúltban tartotta meg választás közgyűlését. **Liqornik Amáta** elnök megnyitja és pénztárt leleltés után az elnök, a vezetés nevében lemondott, amit a közgyűlés a felmentvény megadása mellett, tudomásul vett. **Biederman Aranka** díszelőnök foglalta el ezután az elnöki széket és felkérte **Breit Pált**, a helyi csoport ügyvezető elnökét, hogy a választást vezesse le. Az előterjesztést a közgyűlés egyhangúlag és lelkesedéssel elfogadta. Az új listák a következők: **Díszelőnök:** Biederman Gábor, **Grab Mór** és **Bermann Leoné.** **Ügyvezető elnök:** Liqornik Amáta. **Alelnök:** Marmor Vilmos, **Tiltár:** Sacher Ecszot. **Jegyző:** Gábor László, **Pénztárnok:** Gábor László, **Ellenőrök:** Aha Rebl és Schwartz Fanny. **KH bizos:** Grab Ernő. **KH bizos:** Breit Pálné. **Választmány:** Gábor László, **Fischer Mirt,** **Hirsch József,** **Wass Márton,** **Müller Márton,** **Erics Eszter,** **Marmor Ede,** **Schapiro Lidorné** és **Bunberg Oga.** **Jókedvesség bizottság:** Tichmann Márton, **Marmor Mirt** és **Breit Pálné.** **Kulturbizottság:** **Bermann Samu,** **Edecska Oga,** **Marmor Zsuzsa,** **Boskowitz Lotti,** **Gröbner Eszter,** és **Rosenberg Teri.** Az új elnök megválasztott elnök köszönet mondott megválasztásáért, ugyaztén Biederman Aranka díszelőnöknek a közgyűlés levezetéséért és nagyobb tesék kenyérszóra buzdította a fogalot. Az elnök bejelentette, hogy a városi tagsági díjaz és az ottani perszonalitás rendszeres lebonyolítása dr. Schöndel Lajos, a dírtól munkatárs Gábor László és Roja Erdeme. A közgyűlés jegyzőkönyvi közönetet szavazott Liqornik Amáta előnöknek, akinek a csoport alakulását és fejlődését köszönetelt.

Prof. Moritz Geiger előadása az oradeai Mizrachinál. Az oradeai Brith Hanoar Hamitratok felkérésére Prof. Moritz Geiger, az elnök szombat d. u. 4 órával kezdettel nagyszűbásu és bűdös tartott, amely alkalommal az ifjúság zsufozását is előadta. **M. Geiger** gyönyörűen felépített beszédében ismertette az aktuális Palesztina problémákat és kitért a «paritás» problémára is, amellyel szemben őlesen kikel. Vágtl is azon tei szépségek előtt kifjázott, miszerint ilyen szép szűba ifjúságnak még turnja alkalomtól nem volt szerencsés beszélni. Az ifjúság nevében **Juzs József** mondott héberül köszönetet M. Geigernek.

A deji cionista helyi csoport ünnepsége, teljes érdeklés és nagy sikert eredményezett. Dr. Weinberger Manó elnök román nyelvű üdvözlő szavát után Geiger Mór tartott halásos előadást. A műsor keretében Ordentlich Adófi Ozitán ilike zongoraviselete mellett hegedűszózatot adott elő nagy sikerrel. Jeremia Györgyi szövegíróca a hitközség lelkes felszólításait váltotta ki. Dub Helel hatávosan szavalt a román nyelven a «Herzli Tivadar» című verset. A «Mikhaelovok buszja» c. ölképet Mandl Margit, László Magda, Besicler Cucca, Singer Sira, Luber Lala, Ordentlich Eszter és Lieberman Aranka alkották. A «Mnorah» c. chenuk darabot Bergmann Oga, Ganz Mirta, Mandl Sarolta, Simon Mirta, Stern Livia, Mátyás Alice, Klein Lilla, Buchbinder Vronka és Mátyás Bellu adták elő. Krémer Frida Luber: Fröhling c. szorgo meodrámájával remekelt. A műsor nagyrésztét öv. Székely Anné tanította be, akinek önzelle: fáradozásáért ezután is köszönetet mond az estély rendezése. Ugyanill említtük meg, hogy Geiger előadása egyben bevezetése volt a Keren Hajeszód akciónak is. A KH akció sikerét biztosította még az a körülmény is, hogy annak lebonyolításában közreműködtek dr. Weinberger Manó, dr. Bär Emánuel, Singer Zoltán, dr. Weinberger Manoné és Hochstetl Dezsőné. (k. a.)

Hosszu esztendőkn át szenvedtem gyomor- és májbetegségem...

már el is veszítettem minden reményemet és lemondtam a gyógyulás lehetőségéről. Azonban nemrég több embertől hallottam, hogy a Gastro D. kura visszaadta egészségüket, így én is elhatároztam, hogy még egy próbát teszek. Vasárnap 1 üveg Gastro D. t, már az első üveg elhasználása után örvendélesen javult egészségem. A kezelés most már tökéletesen gyógyított. Imét egészséges vagyok, nincsenek fájdalmam, mindezt ekelez, jól alazom, nem gyötör lefejtés. — Kerkes Ágnes, Bucurest, Str. Fru noasa 52.
Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerüzében és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett C-átszár E. gyógyszerüzében, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Kosice. Az ifjonti Talmud Tóra egyesület a Tórára utas eme éssre, chevra-szerűt tartott. A főrabbi ur ékes beszéddel vállalta a „Inukos sel bez rabbin” fontosságát. A hallgatóság mély benyomást tett a beszéd.

A farkasdi (C. S. R.) orth. hitközség az elmúlt héten tartotta meg tisztújító választását, melynek eredményeként a következő vezetőséget megválasztotta: **Singer Miksa** elnök, **Grünfeld Lipót** alelnök, **Weisz József** pénztárnok, **Müller Nándor** ellenőr és **Eldmár Gyula** jegyző.

A rim. sobotai orth. hitközség december 27 én választotta meg új vezetőségét, mely alkalmat elnöké Szalvay G. ut, alelnöké Kardos József, pénztárnoka Győrfi Sándor és ellenőre Engel Zoltán választották meg.

A timisoraí Wizo a gitis vezetőségek két fiatal munkatársát sikerült egy zenei társulat magyarni, Erdélyi Iz zongoratanárnót és Meszlányi Marietta hegedűtanárnót, akik ös-szelet és utalnt szereztek a termet teljesen meztőlő hallgatóságok. A zenei társulat dr. E. se Bodesheimer Biran beszédmofoja vezette be, aki a jelenlétek teljesült figyelmé mellett a palesztinai nagy zsidó zenekar létesítéséről beszélt. **Hibermann B** onizású álmának megvalósításáról. A zenei társulat ügyi tevékenységét a hallgatóságot: a részlet a Bach hegedűversenyéből, **Brahms** Wáizer, **Granados** Spanyol tánc Meszlányi Marietta mely érszerőlt és **Ludwig**, Mozart zongora-hegedű szonátja mindkét muzsikuskiváló kamaraközlekről, **Min Brahms** balladja és **Prokofiev** indulóje Erdélyi Iz erejéről, elnökdéséről és kiforrott tehétkijárót tett tanúságot.

A deji cionista helyi csoport ünnepsége, teljes érdeklés és nagy sikert eredményezett. Dr. Weinberger Manó elnök román nyelvű üdvözlő szavát után Geiger Mór tartott halásos előadást. A műsor keretében Ordentlich Adófi Ozitán ilike zongoraviselete mellett hegedűszózatot adott elő nagy sikerrel. Jeremia Györgyi szövegíróca a hitközség lelkes felszólításait váltotta ki. Dub Helel hatávosan szavalt a román nyelven a «Herzli Tivadar» című verset. A «Mikhaelovok buszja» c. ölképet Mandl Margit, László Magda, Besicler Cucca, Singer Sira, Luber Lala, Ordentlich Eszter és Lieberman Aranka alkották. A «Mnorah» c. chenuk darabot Bergmann Oga, Ganz Mirta, Mandl Sarolta, Simon Mirta, Stern Livia, Mátyás Alice, Klein Lilla, Buchbinder Vronka és Mátyás Bellu adták elő. Krémer Frida Luber: Fröhling c. szorgo meodrámájával remekelt. A műsor nagyrésztét öv. Székely Anné tanította be, akinek önzelle: fáradozásáért ezután is köszönetet mond az estély rendezése. Ugyanill említtük meg, hogy Geiger előadása egyben bevezetése volt a Keren Hajeszód akciónak is. A KH akció sikerét biztosította még az a körülmény is, hogy annak lebonyolításában közreműködtek dr. Weinberger Manó, dr. Bär Emánuel, Singer Zoltán, dr. Weinberger Manoné és Hochstetl Dezsőné. (k. a.)

Február elsejével
Piata Regina Maria 3 szám alatti
kiállításom megszűnt

Legmodernebb típusu
Rádiót és csillárt
eredeti gyári árban elárusítom

BERNÁTH

rádió és csillár szaküzlet

Minerva rádió vezérképviselete
Hajgassa meg a MINERVA készülékeket,
mely már minden szaküzletben kapható!

Február elseje óta
kizárólag Oradea, str. Brătianu 1
szám alatti főüzletemben árusítok

Hétről-hétre

New-York San Domingo köztársaság elnöke...

Barcelona, Dr. L'Wenstein zürichi kirabbi levelet...

Páris. A napokban tették le a palesztinai pavilon alapkövét...

Berlin. Egy régebben megjelent értekezésben...

Varsó. Január 18-án egy rabbi konferencia gyűlt össze...

Kairó. Egy egyiptomi autóbussztrássa új jelölést...

Lemberg Szejtla Radomszka-ban, ahol néhány héttel...

Szaburg. Az itteni érsekpüspök körlevelét intézte...

Kowno. A townoi törvényesség Bronius Poguchinsky...

London. VI. György angol király és Erzsébet királyné...

Genf. A Frankfurter létele, tekintettel arra, hogy...

Cernuszka. Arbor nevű bukovinai községben egy zsidó...

Budapest. A magyar nyilatkozatok pártja teljesen...

Wen. 1937 augusztus havának második felében a Horád...

Jeruzsálem. A vallások kereskedők szervezetét létesítették...

— Eljegyzés. Blau Lily (Oradea) és Klein Lajos (Berehovo) jegyesek.

— Uj arab delegáció megy Londonba. Jeruzsálem. A legtöbb arab bizottság...

— Clujon, ha jól akar étkezni, akkor keresse fel az ardeali zsidóság által...

— Nem áprilisban lesz az Aktionskomité ülése. London. Április közepére terveztek...

— Átszervezik a palesztinai közigazgatást. Londoni távirati jelentés szerint az egyes...

— Esküvőket vállalkoz napj árban. Szigoron orh. Kö. er. Salemon Lador Halmsu.

— A pesti nagyhittközség anticionista. Budapest. A budapesti i. r. hittközség legutóbbi...

— A bevándorlás korlátozását fogja javasolni a királyi bizottság. A Moncseser Gu rdnai...

— Deutsch Pál orth. kóser bodega Baia-Mareen Pálcipocan.

Jövedelmező melléklapokhozra helybeli és bihormegyei ügynökök (ügynökök) azonnaira keresetnek LOTERIA DE STAT COLLECTURA OFICIALE ORADEA, str. Reg. Ferdinand 11.

Zsidó humor

NUMERUSZOK IDEJÉBEN

— Mi lesz belőled, kis unokám, ha minden pályán bevezetlek a numeruszokat? — Ne féls engem, nagypapa, én már rögtön olyan pályán leszek, ahol nem lesz numerusz.

— Éz mi ez? — Munkanélküli leszek.

KÖVETKEZETES ELLENSÉG

Egyik kisközsegekben két vegyeskereskedő élt: egy zsidó és egy keresztény. Sokáig békeség volt közöttük...

Mit teit erre a zsidó kereskedő? Foga megát és kitért. Nem lehetett a „bűdös zsidó” odavágni neki.

— De a másik sem volt rest és szótlan bosszút eszett ki. Átírt a zsidó hitre és emlí-or a másik meglint előbekerült, gúnyos hangon, megvelően mondta neki: — Bűdös gój!

SNORER-FANTÁZIA

Siemli, ahi világegyetemben snorerolósok élt, egyik kollégájával a Duna parton megy végig és nagyon megbámulja a királyi várát.

— Látod — mondja — ezt a házat szeretném.

— Ugyan menj már, hiszen egy ilyen házban nem lehet csak úgy lakni, ennek a fenntartásához rengeteg pénz kell.

— Nem is lakni akarnék én benne, hanem eladnám.

— Ezt eladni? Szamér vagy, egy ilyen házat nem vesz meg senki.

Siemli még vágyódra néz a házra és halkon mondja: — 200 lelt csak adnának érte.

A REKLÁM.

Hétfarsli Neumann professzort, akivel becsi tartozódása alett VIII. Eduard, angol király gyógytáltta a fült, valaki megérdi: — Na, ugye az angol király mint páciens nagy reklam volt?

— Ugyan — felelte a professzor — Morgen és Vanderbill jártak má én am, a erre a reklámra csak egy csomó szegény mialkolt zsidót kaptam.

MODERN PEDAGÓGIA

Leib betratja kis fiát az első elembe. A beiratás után azt mondja a tanítónak: — Kérem tanító ur, az én fiam egy jó gyerek. De ha egyszer mégis rosszközne tessék jól elverni a szomszédját!

— A szomszédját, — álmalkodik a tanító — mitér a szomszédját?

— Azért kérem, mert akkor ő majd megjeljed és nem mer többet rosszközni.

A BIZONYTALANSÁG ÖL

Smile és Jankli kviltiznek. Egyszerre csak Smile fe urik és vérvörös arccal, magához kikelve ordítja: — Jankli, te gazember, csirkefogó, te csallál!

Ezrel nejtugrik barátjának és pofonoz kezd. A ütődik pofon után Jankli csendesen megszólal: — Mond Smile, te össze akarsz veszni velem?

AMI SZINTÉN BAJ

Két hitorsos találkozik az uccán. Wie Gehls? kérdi az egyik. — Na, ich bin gesund. — Wissen Sie, nur gesund sein, ist auch e Käck.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4. Telefon: 440. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: boltiárban: Hittközségeknek és vállalatoknak 600...

Triviális jelzők

Zsidó testőreik ne strójuk és ne esztésen kétségekbe. Bár nem lehet önértékes embernek megszokni ezt, de szorítsuk össze fogunkat és halgassunk. Mit is tehetünk egyebet?

Legújabbban olyan sértésekkel ódnak feljünk, amelyek nagyon nehéz elismelni. Ha jól emlékszünk egy német miniszter kezdte. Nagyon inosztikus urból lnt, de nézünk szembe vele. Valanogy így mondta: ahogy a bolha is állat, úgy a zsidó is ember...

De most jön a többi hasonlat. Ez már közelebb esett hozzánk térben is, meg időben is. Traian Dumitrescu Salma nevű ügyvéd mondotta must vasárnap, a bicu resili ügyvédi kamara ülésén: „Olyan a helyzetünk, mint amit elreptek a feltek. Azt akarják Önök, hogy arányos számban (numerus clausus) megvártsuk tevelinket, vagy pedig tevelinkétsük megunkat? ...

— Tevelinkétsük! — mondották egyes hangok az ügyvédi kamarában.

Érted ezt szomorú zsidó testőreim. Egy jogász azt mondja, hogy annyit számitasz neki, mint egy kellemetlen féreg. És nekem ezt el kell olvasnod az újságokban és meg kell hallanod ügyvéd barátodtól, akit egyszerre „testőreim” titulált egy büszkeséti kolléga.

S hogy ne bízhadj el zsidó testőreim, olvasd el a szenátus ülést. Ott az utlatkozhat a némes főrendek, hogy Onga hogyan értette azt a „német közmondást”, amely szerint „egy lengyel, egy zsidó és egy kutya” egyet jelentenek.

Vaszed észre zsidó testőreim mit leltél. Bolha, teft és kutya. Micsoda tehetetlen ahi szolhatna ezeknek a torok, amikor ki tudják mondani redük ezeket a triviális jelzőket?

Hova kellett sülyedjen az emberi morál, az emberi méltóság mennyire alá lett száljon arról a pedesztáról, hogy nógul is ilyen kijelentésekre ragadtassák magukat — „kultúremberék”.

Mi kéltedünk abban, hogy talos kutya volnánk. Mi erkölcsi méltóságunk észke tudatában hitte hisszük, hogy ezek az áhok, sértések, teperegnak majd rólunk, mint oajról a víz. A mi mulunk, történelmi létünk, jelenünk és jövőnk, az emberiségnek tett szolgálataink annyira kiáltók minden társzabót, a real auto de fektől kezdve, a laboratóriumok szobzer jakra hevitelt lombkijel, hogy rólunk ezek a sértések lefosznak, mint bihopalásról az első fész.

Az átalalad alacsonyrendű képviselőihez hasonlítanak bennünket, kibírjuk. Hiszen épen ez jelenik meg nagy történelmi missziókat. Az amerikai indiánok „Fehér kutyának” nevezték a fehérbőrű európai, a sárga népek meg a fehérek „hullaszaguk” miatt elfordul a fehér emberből: és az árja, meg a többi, mind milyen büszke „szépdt kutya” mielőtt a beparjúnó:óit hullaszagára...

Az amerikai cionisták konferenciáján öt millió dollár azonnali gyűjtését határozták el

New York. Február 6-án este megnyit Washingtonban a nagy országos cionista konferencia, amelyre az Egyesült Államok zsidósága erősen felkészült. New Yorkban és más zsidó centrumokban izelmas delegátus választások voltak. A Mayflower szálloda hatalmas termében nyit meg a konferencia, amelyen több ezer delegátus és vendég érkezett az ország minden részéből. A gyűlés a legnagyobb lesz, amit eddig Palesztina érdekében valaha is rendeztek az Egyesült Államok területén. Számtalan nagyszabású terv kerül a plánum elé, amelyek az éltől munkókak alapos megtervezését célozzák. Valamennyi szervezést és a Baai Bait rend is részt vesz a gyűlésen.

A Jewish Agency főnöke Eliezer Kaplan, február 5-án a „Berengaria” fedélzetén New Yorkba érkezett és nyilatkozott utja céljáról. A Jewish Agency megbízásából hozott konferencián annak érdekében, hogy az Ötmillió dolláros dírté megindulásánál ott legyen. Ez az összeg arányosan osztódik majd meg a Keren Kajem és Keren Haffessed között. Egydejtéleg lépéseket tesz oly irányban is, hogy Amerika vezető politikussal meggyőzze arról, hogy támogatassa a cionista célkitűzéseket az ancol kormánytól. Azt is mondotta, hogy dr. Chaim Weizmann is jelen akart lenni a konferencia megnyitására, de halaszthatatlan politikai sütközésség Londonban tartotta. A politikai helyzetet kapcsolatosan, amely még mindig elég feszült Palesztinában, Rabbi Wolf Gold Mizrahi vezér is külföldre utazott a Jewish Agency megbízásából.

Beck lengyel külügyminiszter nyilatkozatában az antiszemizmus letörését igéri

Nagy tüntetések zajlottak le New Yorkban a lengyel zsidóság elnyomása miatt

New Yorkban január 31-én az American Jewish Congress tartott konferenciát, amelyen az Unio parlamentjének több mint száz tagja 11 állam kormányzóit és 23 szenátort vett részt és számos magyarországi keresztény egyházi funkcionárius is. William Thomas Manning, new yorki püspök, a lengyel kormány tervell, a zsidók kivándorlára való kéyszerítésére, hihetetlennek jelentette ki. Egy ilyen kénszer kivándorlás hihetetlen igazságtalanság volna és borzalmas szerencsétlenségét jelentene. A konferencia elhatározta, hogy panaszlevelet küld a lengyel kormányhoz. Különösen három kérdésben kér orosolást. Először is a népszavazás alatti biztossági kisebbségi jogokra hivatalos, másodsor a gazdasági bojkott ellen, amelyet a lengyel kormány toerel, harmadsor hitbiztos és nagyszabású kivándorlás ellen, amelyet erőszakkal akarnak keresztülvinni. A zsidókérés megoldása csak a lengyel hatóságok belüli lehetéges.

lengyel külügyminiszterrel, aki kijelentette hogy a lengyel zsidóság kivándorlása inkább gazdasági és szociális, mint politikai kérdés. Aután kifejtette Beck értes, hogy az antiszemita nyomás feltétlenül enyhülni fog, ha a gazdasági helyzetben javulás áll be. Mindenesetre biztossá a zsidóságot, hogy a kormány minden kitégést el fog yomni és megiorol.

Enyhe ítéletek lengyel pogrompercekben

A lomzal kertületi törvényszékben lefolytatást azt a pert amelyen a dugosodó tanít, szemita kitégések tettesei kerültek a bíróság elé. A pogrombandák vezetői Michael Rossa tartalékos kapitányt 10 havi fogságra, és 40 szoty pénzbürtóra ítélték. Stanislaw Malynowski Boleslaw Lewandonsky és Wacław Groszky merényítőket 7-7 havi fogságra a többi vádlottakat 6-6 havi fogságra ítélték. Az államügyész beszédében kijelentette, hogy bojkottot a zsidók ellen, az állam is megengedi, de olyan kitégések, mint amelyen Druoszoliban voltak, nem tarthatók.

Szorgalmat mi magunk, hogy ezeket a hatóságok is ki kell bírjuk. De hirtelen megindult az ellátás, amit a felelet, bá hán, jelemelt jövet valjuk és hírdeljük „nagy kutya” emberré tess...

Heti számunk 12 oldal